

2025

ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНИЯ ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

Съдържание

ВРЕМЕ ЗА РАВНОСМЕТКА И ВИЗИЯ ЗА СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ЦИФРОВО ПРАВОСЪДИЕ@2030	i
ДИРЕКЦИЯ „НАЧАЛНО И ВЪВЕЖДАЩО ОБУЧЕНИЕ“	1
ДИРЕКЦИЯ „ТЕКУЩО ОБУЧЕНИЕ НА МАГИСТРАТИ И МЕЖДУНАРОДЕН ОБМЕН“	18
ДИРЕКЦИЯ „ОБУЧЕНИЕ НА СЪДЕБНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ“	34
ДИРЕКЦИЯ „ЕЛЕКТРОННО ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ“	46
ИНИЦИАТИВИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ФОНДА ЗА ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ НА ПРОГРАМА „ПРАВОСЪДИЕ“, НОРВЕЖКИ ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ 2014-2021	54
МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПАРТНЬОРСТВА	55
УЧЕБНА СРЕДА	62
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ	62

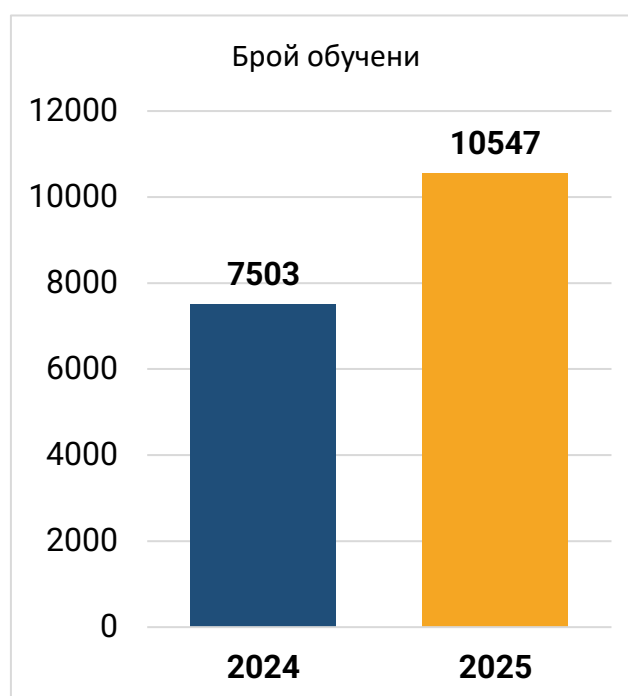
ВРЕМЕ ЗА РАВНОСМЕТКА И ВИЗИЯ ЗА СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ЦИФРОВО ПРАВОСЪДИЕ@2030

Уважаеми колеги и партньори,

2025 година премина под знака на обучителни инициативи, проекти и дейности, с които последователно реализирахме ключовите приоритети, поставени в Стратегическия план на НИП: **устойчивост, качество и иновации в дейността на Института**. Отбелязвам изключително високия ръст на обучени съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и други представители на професионалните общности – **10547 спрямо предходната 2024 година - 7503**. В абсолютни числа ръстът от 3064 участници се дължи на **иновативните технологии и цифровите инструменти, които използваме в подготовката, провеждането и оценяването на учебния процес**.

Прилагаме доказаният през годините устойчив модел на обучение, интегриращ иновативни технологии на учене чрез електронни обучения, модули за самоподготовка и краткосрочни присъствени форми с въпроси от практиката.

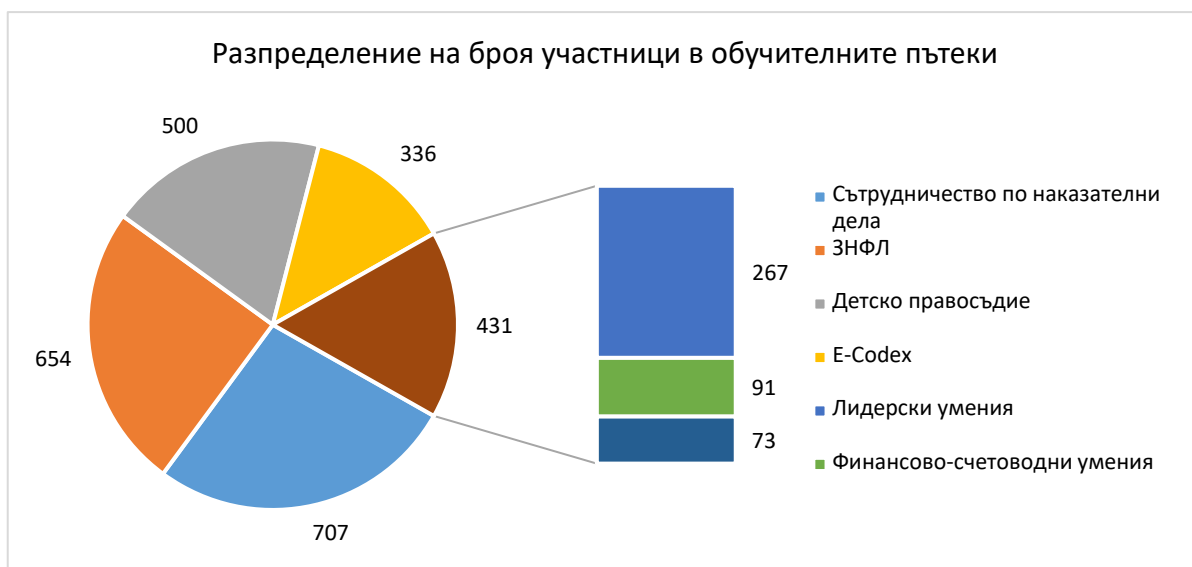
Отчитаме разработването и провеждането на 210 обучителни дейности, които като учебно съдържание отразяват заложените приоритети в Годишния план за дейността на НИП, националните и международните стратегически документи в областта на правосъдието и съдебното обучение, както и актуалните изменения в законодателството и съдебната практика.

Многообразието от обучителни теми и формати интегрираме във вътрешно съгласувана система на обучение, която обхваща самостоятелни обучителни дейности и модулни обучения, структурирани в учебни (професионални) пътеки.

Прилагайки подхода на модулно обучение, през 2025 г. разработихме следните обучителни пътеки:

- Международно съдебно сътрудничество по наказателни дела;
- Използване на децентрализираната информационна система e-Codex;
- Развиване на умения и компетентности по прилагането на Закона за несъстоятелността на физическите лица;
- Финансово-счетоводни умения за съдиите и прокурорите от всички нива в съдебната система;
- Лидерски умения;
- Права на човека;
- Правосъдие за деца.

Моделът на структуриране на обучителни пътеки за продължаващо учене, комбиниращи модули с възможности за персонализация на ученето е устойчива практика, която следва да развиваме и през следващите години. В рамките на създадените обучителни пътеки през 2025 г. бяха обучени 1218

съдии, 474 прокурори, 122 следователи, 456 съдебни служители и 358 други представители професионалната общност.

Каталог 2025

През 2025 г. оптимизирахме възможностите за активно взаимодействие с професионалните общности чрез каталога на обучителните дейности на НИП. С динамично съдържание, интегрирани функционалности за постоянна обратна връзка и предложения за провеждане на обучения, каталогът на обучителните дейности се утвърди като интерактивен дигитален инструмент, създаващ възможности за персонализирано учене, адаптирано към потребностите на професионалните общности.

Какво показва анализът на данните от обратната връзка с участниците в рамките на каталог 2025?

Над 3400 съдии, прокурори, следователи и съдебни служители активно следят страницата на Каталога с обучителните дейности. От представените резултати за интереса на професионалната общност към Каталог 2025, водещи са обучителните дейности на тема:

- Управление на стреса и справяне със синдрома на професионалното прегаряне;

- Изслушване на деца. Правосъдие в най-добрия интерес на детето;
- Етика и изкуствен интелект

Всички обучения, включени в Каталога, са разработени в съответствие с утвърдените стандарти за съдебно обучение на НИП, като 30 от тях са създадени с ключовото партньорство с националните мрежи за съдебно сътрудничество по наказателни, граждански и търговски дела, Европейската мрежа за съдебно обучение, Норвежката съдебна администрация, Академията по европейско право (ERA) и други партньорски организации.

Медиация

Воден от разбирането за комплексно планиране, подготовка и провеждане на обучителната дейност, Институтът проведе анкетно проучване на потребностите от обучение във връзка с функционирането на съдебните центрове по медиация в околните съдилища. Резултатите от проучването са основа за разработване на систематично обучение за председателите на съдилищата, съдиите, координаторите на съдебните центрове по медиация и съдебните служители от специализираната администрация на Висшия съдебен съвет, които имат правомощия да обобщават и анализират информацията от съдебните центрове.

Съдебни автотехнически експертизи

През м. юни 2025 г. НИП организира кръгла маса за квалификацията на вещите лица в областта на автотехническите експертизи във връзка с изготвения от Министерството на правосъдието Проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс. В събитието взеха участие г-н Георги Георгиев, министър на правосъдието, съдии, прокурори, съдебни обучители и университетски преподаватели по специалност „Автотехнически експертизи“. В дискусията заявих готовността на Института да провежда първоначално обучение на вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи при обезпечено финансиране на тази мярка.

В изпълнение на новите разпоредби в Закона за съдебната власт (ДВ бр. 65 от 2025 г.), които възложиха правомощия на НИП да поддържа и повишава професионалната квалификация на специалистите, утвърдени за вещи лица в областта на автотехническите експертизи, разработваме учебна програма за успешно преминалите изпита за признаване на правоспособност, планиран да се проведе през м. февруари 2026 г.

През 2025 г. публикувахме последните 4 издания от поредицата практически помагала „Знанието е сила“, които разработихме за всички нива в съдебната система с подкрепата на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 - 2021:

- „Ръководство на наказателен съдебен състав. Производства пред първата инстанция. Книга втора“;
- „Наказателно материално право. Ръководство за съдии, прокурори и следователи. Книга четвърта“;
- „Ръководство на граждански съдебен състав. Книга трета“ ;
- „Ръководство на административния съдия – обща и специална част. Книга втора“.

С издаването и разпространението на тези помагала, с разработването на учебните програми и планове нашата работа не приключва. **Трансформиращото въздействие на помагалата върху цялостния учебен процес зависи от всички нас – екипа на НИП, съдебните обучители и обучаемите.** Институтът управлява този нелек процес, като създава условия за **структурна промяна на цялостната рамка на обучението.** Утвърждаването на помагалата като същностен компонент на учебните програми изисква отговорен подход, който умело балансира самостоятелната и груповата работа с иновативните методи за взаимодействие между обучителите и обучаемите. Постоянно развиваме преподавателската компетентност на съдебните обучители, като акцентираме върху възможностите за интерактивно и персонализирано учене, които работата с практическите помагала предоставя.

Европейска мрежа за съдебно обучение

През 2025 г. НИП продължи да участва активно в дневния ред на Европейската мрежа за съдебно обучение. На общото събрание на ЕМСО през 2025 г. в гр. Гданск, Полша, се проведеха избори за Генерален секретар, Управителен комитет на ЕМСО, както и за ръководители на работните групи на Мрежата.

Съдия Ингрид Дерво бе единодушно преизбрана за Генерален секретар на ЕМСО. Съставът на Управителния комитет включва:

- Институт за съдебно обучение на Белгия
- Център за обучение и изследвания в съдебната власт на Нидерландия
- Федерално министерство на правосъдието на Германия
- Училище за съдебната власт на Италия
- Център за правни изследвания на Португалия
- Национален институт на магистратурата на Румъния
- Център за съдебно обучение на Словения
- Център за правно обучение на Испания
- Академия по европейско право (ERA)

По повод 25-ата годишнина на ЕМСО на 14-15 октомври 2025 г. в гр. Бордо, Франция, се проведе директорска конференция. Три ключови направления – сигурност, дигитална трансформация и демократична устойчивост – насочиха дискусиите в контекста на стратегическото бъдеще на Мрежата.

Вътрешни правила за организацията и реда на обучителната дейност на НИП

В съответствие с разбирането за преподавателската дейност в съдебното обучение като комплексен процес, през м. декември 2025 г. Управителният съвет на Института прие изменения във Вътрешните правила за организацията и реда на обучителната дейност в НИП, свързани с:

- усъвършенстване на процедурите за подбор и оценяване на постоянните преподаватели;
- прецизиране на условията и реда за допълнителните възнаграждения на постоянните преподаватели;
- изменения в Тарифата за възнагражденията на обучителната дейност на Института, свързани с консолидиране на формите на преподавателска дейност, и определянето на възнагражденията в съответствие със Закона за въвеждане на еврото в РБ.

С отговорност и визия за цифровия преход в правосъдието

В края на своя втори мандат като директор на Националния институт на правосъдието имам отговорността да отчета постигнатото, но и да очертая посоката на развитие на НИП и на съдебното обучение.

Постигнатите резултати са повод за самочувствие и гордост, но едновременно с това – за равностметка и стратегически насоки за бъдещето на Института в контекста на цифровия преход в правосъдието.

През м. ноември 2025 г. Европейската комисия прие новата Европейска стратегия за съдебно обучение 2025 – 2030 като част от пакета *Digital Justice@2030*, насочен към ускоряване на цифровизацията на правосъдните системи в ЕС до 2030 г. Развиването на уменията и компетентностите на специалистите в областта на правосъдието за отговорно използване на цифровите инструменти, инфраструктури и изкуствения интелект са изведени като основен акцент в тази стратегия.

Убедена съм, че **управлението на предизвикателствата, свързани със цифровата трансформация в съдебното обучение, е институционален приоритет**, който следва последователно да се реализира чрез **стратегически подход за структурно и ресурсно обезпечаване на дейността на Института за цифровия преход**, обединяващ всички процеси, свързани с:

- адаптиране на политиките за съдебно обучение на национално ниво с очертаните мерки и действия на Европейската стратегия;

- разработване, изпълнение и управление на трансгранични проекти в областта на цифровизацията;

- създаване на вътрешни механизми за оценка на риска и отговорно използване на изкуствен интелект; планиране на инвестиции в модернизация на информационно-технологичната инфраструктура за използването на дигитални инструменти и приложения при спазване на правилата за етично прилагане на изкуствения интелект.

Организационно развитие и капацитет на НИП в контекста на цифровата трансформация

Новите стратегически приоритети в правосъдието и европейското съдебно обучение следва да бъдат отразени в нормативната рамка, организационното развитие на Института – като структура, компетентности и капацитет, както и в дейността на Програмния съвет на НИП.

Ключовата роля на националните обучителни институции в обучението за прилагане на цифровите инструменти и изкуствения интелект е свързана с осигуряването на **необходимата многопрофилна експертиза за формулиране на решения при провеждането на политиките на съдебно обучение в предстоящия програмен период**. Засилването на експертността в приоритетни направления като дигитализация, проектно и програмно планиране, модернизация на инфраструктурата и киберсигурност, е структурно и методическо решение, което разработваме въз основа на натрупания опит и добри практики в учебния процес чрез функциониращите експертни общности на НИП „Правосъдие за деца“, „Съдебна етика“, „Права на човека“ и новата общност „Дигитализация“.

В контекста на цифровия преход съдебните обучители са водещи в процеса на трансформиращо учене. Те са призвани да развиват **холистични**

компетентности, които включват освен професионалните знания и умения, етика и интегритет, дигитална грамотност, умения за опериране с данни, познаване и прилагане на цифровите инструменти, както и овладяване на технологиите, свързани с изкуствения интелект. Подкрепата, която предоставяме на съдебните обучители чрез регулярно провеждане на обучения за развиване на преподавателската компетентност, споделяне на методически практики за адаптиране на учебните програми и внедряване на иновациите в обучението, следва да продължи да бъде основно направление в дейността на Института.

Дигитална компетентност

В съответствие с Европейската стратегия за съдебно обучение 2025-2030 обособяваме обучителна пътека **„дигитална компетентност“**, която отчита различните професионални роли на специалистите в областта на правосъдието и включва модули, свързани с електронното управление на делата, използването на цифровите инструменти и системите с изкуствен интелект в правосъдието, защитата на правата в цифровото пространство, провеждане на комуникация чрез електронни средства, киберсигурност и устойчивост. Във всяко обучение, посветено на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела предвиждаме обособяването на специален модул за прилагането на относимите цифровите инструменти.

Технологиите в правосъдието следва да подкрепят, а не да заменят човешката преценка и професионална отговорност. Изключително важно е в процеса на дигитална трансформация да бъдат обучени ръководителите на органите на съдебната власт за умения за управление на промяната, свързана с цифровия преход, както в рамките на съдебните администрации, така и в сътрудничество с всички заинтересовани страни в областта на правосъдието.

Маркирах само част от инициативите и дейностите на Института през 2025 г. Подробна информация за постигнатите резултати е представена

В докладите по дирекции и основни направления в дейността на НИП. Изразявам признателност и благодарност към колегите от НИП и съдебната система, с които заедно работим за утвърждаване принципите на върховенство на правото и професионализъм в системата. Благодаря на съдебните обучители, на партньорите на Института и на всички обучаеми за доверието – то е показател за смисъла на пътя, по който сме поели. Защото днес нашата мисия е по-необходима от всякога – да подготвим съдиите, прокурорите и съдебните служители за дигиталната трансформация на правосъдието и навлизането на изкуствения интелект при спазване на основните права и върховенството на правото.

(П)

Миглена Тачева,

Директор на

Националния институт на правосъдието

НИП през 2025 г.

10547

Обучени

9833

Регистрирани в
Портала за е-обучение

225

Съдебни обучители

140
Международни
дейности и
обмени

210
Обучителни
дейности

10 Нови издания в
дигиталната
библиотека

7496

Разпространени печатни
екземпляри на помагала

ДИРЕКЦИЯ „НАЧАЛНО И ВЪВЕЖДАЩО ОБУЧЕНИЕ“

Директор: Елена Вичева

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ. ДЕЙНОСТИ НА ДИРЕКЦИЯТА

Дирекция „Начално и
отговаря

405
Обучаеми

13
**Обучителни
дейности**

въвеждащо обучение“ (НВО) на Националния институт на правосъдието (НИП) за планирането, организирането и провеждането на задължителните форми на обучение на съдиите, прокурорите и следователите. Това са задължителното въвеждащо обучение (ЗВО) на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи, както и задължителното първоначално обучение (ЗПО) на съдии, прокурори и следователи, които постъпват за първи път в органите на съдебната власт.

Също така, дирекцията планира, организира и провежда задължителната квалификация на съдии и прокурори при повишаване в длъжност от районно на окръжно ниво, както и при повишаване в длъжност „съдия“ в административните съдилища.

Като част от своите функции дирекцията осъществява обучения за задължително повишаване на квалификацията по чл. 259 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) на магистрати, които са преминали от един в друг вид орган на съдебната власт, без преминаване в по-горно ниво на съдебната система.

Дирекцията организира и годишни обучения за младши съдии, младши прокурори и младши следователи една година след завършване на задължителното първоначално обучение в НИП, по смисъла на чл. 39 от Правилника за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация, както и срещи и специализирани обучения за магистрати-наставници.

Международният профил на задължителното първоначално обучение се реализира чрез ангажирано участие на дирекцията в програмите на Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO), предназначени за младши

магистрати – АЯКОС и ТЕМИС, в сътрудничество с дирекция „Текущо обучение и международен обмен на магистрати“¹.

През 2025 г. дирекция НВО е реализирала 9 специализирани обучения, с общо 350 участници, извън обхвата на ЗПО.

ПРОФЕСИОНАЛНИЯТ СТАРТ КАТО ГАРАНТ ЗА КАЧЕСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО: ПОДГОТОВКА НА МЛАДШИТЕ МАГИСТРАТИ

Задължителното първоначално обучение на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи от Випуск 2024 – 2025 г. се провежда в периода 1 октомври 2024 г. – 30 юни 2025 г.

Обучението на Випуск 2025 – 2026 г. започна на 1 октомври 2025 г. и продължава до 30 юни 2026 г. Настоящият отчет представя обучителните дейности на двата випуска, реализирани в рамките на календарната 2025 г.²

Съвременният модел на задължително първоначално обучение: практика, иновации и дигитализация

Задължителното първоначално обучение се базира на комплексна методология, при която водещи са практически ориентирани модели. В тази връзка, годишната учебна програма на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи осигурява ефективно пренасяне на академичните знания към съдебна практика, чрез няколко ключови направления:

Практическо-приложен образователен процес: В учебните програми са застъпени решаване на казуси и изготвяне на проекти на съдебни актове по граждански/наказателни дела, провеждане на симулирани съдебни процеси. Програмите включват преки наблюдения на съдебни заседания по граждански/наказателни дела по описа на Софийски районен съд и Софийски градски съд, както и практически стажове в органите на съдебната власт по местоназначение на кандидатите за младши магистрати (през месеците април и юни 2025 г.).

Индивидуални срещи и оценка: В периода на деветмесечното ЗПО се осигурява персонализиран подход чрез индивидуални консултации с постоянните преподаватели на випуска за проследяване на напредъка на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи и дефиниране на цели за професионално развитие. Качеството на практическата подготовка на випуска се осигурява и от система за текущ контрол (тестове и изготвяне на

¹ Отразените дейности на дирекцията следват хронологичен ред.

² Изготвените профили на кандидатите за младши магистрати от посочените випуски са достъпни в интернет страницата на НИП.

съдебни актове по граждански/наказателни дела) и подготовка за финални изпити, базирана на реални съдебни производства.

Интердисциплинарност и етика: Обучението развива не само правна компетентност, но и т. нар. „меки умения“ (англ. soft skills), които обхващат онези надпрофесионални компетентности, които не са чисто правни знания, но са ключови за ефективното и етично упражняване на магистратската професия. Към тях се отнасят:

Езиковите и комуникативни компетентности, включително правилното използване на българския език – граматика, правопис и стил, които са от съществено значение за качеството и авторитета на съдебните актове; съдебна реторика; реч на прокурора;

Професионална етика и публично поведение – етични принципи в работата на съдията, прокурора и следователя; имидж на магистрата. съдебната власт и медиите. комуникационна култура на прокурора;

Емоционална интелигентност и управление на стреса – Стресоустойчивост и превенция на стреса чрез нагласите на ума;

Дигитализация и иновации: В съответствие със съвременните тенденции, НИП предоставя високотехнологична среда за самоподготовка чрез:

Уеб базиран Портал за електронно обучение (<http://e-learning.nij.bg>): Обучителният процес е дигитално обезпечен чрез Портала за електронно обучение на НИП, който функционира като интегрирана среда за обмен на знания, мултимедийно съдържание и интерактивни ресурси. В него се публикуват учебните материали, разработени от постоянните и временните преподаватели, решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и на Съда на Европейския съюз, тълкувателни решения и постановления по чл. 130, ал. 2 ЗСВ, актуална съдебна практика на Върховния касационен съд по разглежданите въпроси от учебните планове, указания на главния прокурор относно дейността на прокуратурата по чл. 138, ал. 1, т. 6 вр. чл. 136, ал. 6 от ЗСВ, съдебни и прокурорски актове, научни публикации за самоподготовка и др.

Мултимедийни ресурси: Професионални подкасти³ и иновативни самообучителни модули и ресурси, достъпни през дигиталната библиотека на

³ Това е нова инициатива на Националния институт на правосъдието, свързана с изготвянето на обучителни подкасти по актуални проблеми на правоприлагането. Първите три епизода от поредицата „Подкасти НИП“ са с фокус върху правосъдието за деца, разработени по проект „Укрепване на капацитета на съдебната система за осигуряване на ефективен достъп до правосъдие на децата“, с подкрепата на фондация „Лъчезар Цоцорков“.

Института. Особен интерес представляват актуалните самообучителни ресурси, разработени по проект „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, финансиран по програма „Правосъдие“, Норвежки финансов механизъм 2014 – 2021:

- „Ръководство на граждански съдебен състав“ – книги I – III (пог научната редакция на съдия Благовест Пунев);
- „Ръководство на наказателен съдебен състав“ – общи насоки (пог научната редакция на съдия Румен Ненков);
- „Ръководство на наказателен съдебен състав. Производства пред първата инстанция“ – книги I и II (пог научната редакция на съдия Румен Ненков);
- „Ръководство на наказателен съдебен състав. Производства пред въззивната инстанция“ (пог научната редакция на съдия Румен Ненков);
- „Наказателно материално право. Ръководство за съдии, прокурори и следователи“ – книги I – IV (научен редактор на книги I – III е проф. д-р Пламен Панайотов, а на книга IV – проф. д-р Пламен Панайотов и доц. д-р Екатерина Салкова);
- „Ръководство на прокурора“ – книги I – III (пог научната редакция на доц. д-р Екатерина Салкова);
- „Ръководство на следователя“ (пог научната редакция на проф. д-р Веселин Вучков);
- „Личностно и организационно развитие. Неюридически умения“;
- „Ръководство за управление на делата, свързани с домашно насилие и насилие, основано на пола“, както и много други.

Библиотечният фонд на Института предлага пълен достъп до специализирани ресурси за задълбочено изследване на доктрината и съдебната практика.

Интегрирането на тези модерни инструменти не само подпомага успешното завършване на деветмесечния курс на задължително първоначално обучение, но и изгражда в кандидатите навики за непрекъснато професионално усъвършенстване в дигитална среда.

Учебната програма на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи обхваща широк спектър от фундаментални и тясно специализирани правни материали. В нея константно са застъпени ключови материали от европейския и международен правопорядък, защитата на правата на човека и правото на Европейския съюз (ЕС). Специално внимание се отделя и на производствата по Закона за закрила на детето, мерките за защита от домашно насилие, специфичните аспекти при работа с непълнолетни,

международното и европейско правно сътрудничество по граждански и наказателни дела и трафика на хора. Провежданото от НИП обучение по проблеми, свързани с пределите на упражняване на свободата на изразяване и противодействието на дискриминацията и речта на омразата, мотивирани от расова или етническа принадлежност, се осъществява в рамките на специализираното обучение по прилагане на Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС), както и хоризонтално – като съставна част на относимите правни дисциплини: наказателно право и процес, гражданско право и процес.

Специален акцент в програмата е поставен и върху подготовката за предстоящото встъпване в длъжност на младшите съдии, прокурори и следователи, като детайлно се разглеждат ролята и функциите на наставниците (съдии, прокурори и следователи). Този модул цели да изгради ясна представа за професионалното взаимодействие и методическата подкрепа, които младшите магистрати ще получават в органите на съдебната власт.

Постоянни преподаватели

Постоянните преподаватели на Випуск 2024 - 2025 г. в НИП са:

1. Съдия Николай Чакъров – по гражданско право и процес на кандидатите за младши съдии;
2. Съдия Мария Дончева – по наказателно право и процес на кандидатите за младши съдии;
3. Прокурор Нина Янева – по наказателно право и процес на кандидатите за младши прокурори⁴;
4. Прокурор Искра Билярска – по наказателно право и процес на кандидатите за младши прокурори⁵;
5. Следовател Елена Динева – по наказателно право и процес на кандидатите за младши следователи⁶.

Постоянните преподаватели на Випуск 2025 - 2026 г. в НИП са:

1. Съдия Николай Чакъров – по гражданско право и процес на кандидатите за младши съдии⁷;

⁴ Удължен срок на командироване от Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет (ПК на ВСС), на осн. чл. 262, ал. 3 ЗСВ, във вр. с решение на Управителния съвет (УС) на НИП.

⁵ Удължен срок на командироване от ПК на ВСС, на осн. чл. 262, ал. 3 ЗСВ, във вр. с решение на УС на НИП.

⁶ Удължен срок на командироване от ПК на ВСС, на осн. чл. 262, ал. 3 ЗСВ, във вр. с решение на УС на НИП.

⁷ Удължен срок на командироване от Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет (СК на ВСС), на осн. чл. 262, ал. 3 ЗСВ, във вр. с решение на УС на НИП.

2. Съдия Мария Дончева – по наказателно право и процес на кандидатите за младши съдии⁸;
3. Прокурор Ралица Мравкова – по наказателно право и процес на кандидатите за младши прокурори;
4. Прокурор Дарина Косева – по наказателно право и процес на кандидатите за младши прокурори;
5. Следовател Елена Динева – по наказателно право и процес на кандидатите за младши следователи⁹.

Временни преподаватели

В учебния процес активно участват и авторитетни гост-преподаватели (временни преподаватели) – настоящи и бивши съдии от Конституционния съд на Република България (г-р Невин Фети, г-р Красимир Влахов, Борислав Белазелков, Румен Ненков (мандат 2009 – 2018 г.)), съдии от Върховния касационен съд (действащи и *emeritus*), прокурори от Върховната касационна прокуратура (действащи и *emeritus*), но и от всички по степен съдилища и прокуратури, следователи от Националната следствена служба, което осигурява качество на обучението на най-високо професионално ниво.

Привличането на представители на академичната общност, адвокатурата, медиите, експерти от Министерство на вътрешните работи (МВР) и Националния институт по криминалистика – МВР, Националната комисия за борба с трафика на хора, съдебни служители, осигурява интердисциплинарност и гарантира, че бъдещите съдии, прокурори и следователи придобиват уменията, отговарящи на съвременните изисквания за европейско правосъдие.

Ценен принос за подготовката на кандидатите за младши магистрати има участието на Йонко Грозев (съдия в Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) в периода 13.04.2015 г. – 12.04.2024 г., председател на едно от петте отделения на ЕСПЧ в периода 18.05.2020 г. – 17.05.2022 г.), което гарантира най-високо ниво на експертиза при изучаването на европейските стандарти за защита на основните права и практиката на ЕСПЧ, а в областта на правото на Европейския съюз – на доц. г-р Станислав Костов от Софийски университет „Св. Климент Охридски“, с оглед на практическата подготовка по актуални въпроси от европейския правопорядък и съдебната практика на Съда на Европейския съюз.

⁸ Удължен срок на командироване от СК на ВСС, на осн. чл. 262, ал. 3 ЗСВ, във вр. с решение на УС на НИП.

⁹ Удължен срок на командироване от ПК на ВСС, на осн. чл. 262, ал. 3 ЗСВ, във вр. с решение на УС на НИП.

Анкети за оценяване представянето на постоянните и временните преподаватели през целия период на обучението от кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи

Ефективността на обучението се анализира чрез попълване на анонимни анкети за представянето на постоянните и временните преподаватели на випуска в следните ключови области:

1. Професионална компетентност и структура на съдържанието;
2. Методическа подготовка и интерактивност;
3. Комуникационни умения и дигитална култура („нетикет“);
4. Технологичен и презентационен инструментариум.

Те са част от цялостния процес по оценяване и усъвършенстване на обучението на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи и са създадени с цел да се даде възможност на всеки курсист да изрази своето мнение относно обучителния процес.

Междуинституционални инициативи на Випуск 2024 – 2025. Въззивна ролева игра

На 15 март 2025 г. в зала „Тържествена“ на Съдебната палата се проведе същинската част на симулативната въззивна ролева игра „Наказателният процес от А до...Я“, чието начало бе поставено с подготовителен семинар на 12 февруари 2025 г. Инициативата бе реализирана по предложение на административния ръководител на Софийска градска

прокуратура и директора на Столичната дирекция на вътрешните работи, под патронажа на председателя на Върховния касационен съд, и.ф. главния прокурор на Република България и министъра на вътрешните работи. Организацията и подготовката на събитието бяха осъществени от Съюза на съдиите, Асоциацията на прокурорите и Асоциацията на полицейските началници. Основната цел на въззивната ролева игра бе извършване на анализ на доказателствена съвкупност по действително наказателно дело от общ характер, както и провеждане на съдебно производство пред въззивен съд. Националният институт на правосъдието се включи като неизменен партньор в инициативата, подкрепяйки и насърчавайки участието на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи в практически форми на обучение.

В ролите на съдии, прокурор и защитници бяха 7 представители на Випуск 2024 – 2025 г.: Калина Стоянова и Велислав Иванов – кандидати за младши съдии, Десислава Мачорска, Данчо Тодоров и Йордан Милев – кандидати за младши прокурори, Станимир Петков и Христофор Стоянов – кандидати за младши следователи.

Тяхната подготовка бе ръководена от постоянните им преподаватели – съдия Мария Дончева, прокурор Искра Билярска и прокурор Нина Янева, и следовател Елена Динева. За постигане на висока степен на автентичност, в симулацията взеха участие също разследващи полицаи и адвокати, което позволи цялостното проследяване на взаимодействието между органите на досъдебното и съдебното производство.

Финални изпити и закриване на учебната съдебна година на Випуск 2024 - 2025

Успешно завършиха своето обучение в Института всички 51 кандидати за младши съдии, прокурори и следователи от Випуск 2024 - 2025 г.¹⁰. Успехът от финалните изпити на 20-те кандидати за младши съдии е отличен 5,90, на 19-те кандидати за младши прокурори е отличен 5,95 и на 12-те кандидати за младши следователи – отличен 5,84. Общият успех на випуска, формиран от текущата оценка (отличен 5,79 – за кандидатите за младши съдии; отличен 5,97 – за кандидатите за младши прокурори и отличен 6 – за кандидатите за младши следователи) и оценката от финалните изпити, е 5,92. Отличник на

Випуск 2024 – 2025 е Силвия Добрева – кандидат за младши следовател.

На проведената на 27 юни 2025 г. тържествена церемония по закриване на съдебната учебна година

¹⁰ Един от кандидатите за младши прокурори прекъсна обучението си, което ще продължи със следващ випуск на Института, по тази причина не е включен в броя на кандидатите за младши прокурори.

г-жа Миглена Тачева изрази гордост от постиженията на поредния випуск, успешно преминал през възискателната програма на Института. Тя подчерта, че обучението в НИП е ключов етап, който не само изгражда професионални компетенции, но и подлага на изпитание характера, зрелостта и почтеността на бъдещите магистрати. Директорът на Института изказа специална благодарност на постоянните преподаватели на випуска и на екипа от дирекция НВО за постигнатия резултат на Випуск 2024 - 2025 г. – най-високият среден успех за последните девет години.

Откриване на учебната съдебна година на Випуск 2025 – 2026

На 1 октомври 2025 г., в деня на големия християнски празник Покров на Пресвета Богородица, НИП тържествено откри учебната съдебна година в присъствието на официални гости, кандидатите за младши съдии, младши

прокурори и младши следователи, екипа на Института и преподавателите на Випуск 2025 – 2026: съдия Николай Чакъров, съдия Мария Дончева, прокурор Ралица Мравкова, прокурор Дарина Косева и следовател Елена Динева.

Водосвет за здраве, мъдрост и благословение отслужи Негово Преосвещенство Мелнишкия епископ

Герасим, главен секретар на Светия Синод на Българската православна църква – Българска Патриаршия, с участието на квартета на Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“. Той пожела на обучаемите да преминат своя път с вяра, вдъхновение и светлина, като акцентира върху духовната закрила на Света Богородица и значението на стремежа към съвършенство като дълбоко човешки и обществен стремеж.

Епископ Герасим предаде вдъхновяващото поздравително слово на Негово Светейшество Даниил – Патриарх Български и Митрополит Софийски. Българският патриарх пожела на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи духовна светлина и успех в пътя към познанието и служенето на справедливостта.

В обръщението си към кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи директорът на Националния институт на правосъдието, г-жа Миглена Тачева, подчерта че деветмесечното първоначално обучение е началото на едно призвание, което изисква отговорност, достойнство и постоянство, а успехът на правосъдието започва с качествено обучение и личната ангажираност на всеки бъдещ

магистрат. Обучението в Института е важен етап от професионалния път на кандидатите за младши магистрати, свързан с изграждане на ценности, нагласи и професионален подход. В тази връзка, НИП предлага модерна обучителна среда, с акцент върху практическите умения, иновативни методи, интерактивни и разнообразни форми на обучение.

Обучението си започнаха 38 кандидати за младши съдии, 34 кандидати за младши прокурори и 16 кандидати за младши следователи¹¹.

Социално-екологична активност на Випуск 2025 - 2026. Доброволчество. Инициатива „Засади дърво“

В навечерието на Деня на народните будители и празник на НИП кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи от Випуск 2025 - 2026, заедно с постоянните им преподаватели и ръководството на Института, се включиха в традиционната инициатива по засаждане

¹¹ Двама от тях прекъснаха обучението си през м. декември 2025 г., което ще продължи със следващ випуск кандидати за младши прокурори.

на чинари в парк-музей „Врана“. Тази благородна традиция се отбелязва от 2016 г. и се превърна в символ на приемственост, обновление и стремеж, но и на поддържане на духа на съпричастност и общност, който стои в основата на тази кауза. Засаждането на дърветата в парк-музей „Врана“ е и знак на уважение към духовните будители на нацията – хората, които с просветата, словото и делото си са съграждали основите на българската държавност и правов ред.

Международен контекст – АЯКОС (ЕМСО) – международна програма за професионален обмен на младши магистрати от съдебните школи на държавите-членки на ЕС

През 2025 г. НИП бе домакин по програма АЯКОС на ЕМСО. В периода 3 – 7 ноември 2025 г. и 17 – 21 ноември 2025 г. 25 участници от школите за съдебно обучение на Австрия, Белгия, Германия, Италия, Латвия, Нидерландия, Полша, Румъния, Унгария, Франция и Швеция, заедно с 32 техни български колеги, се включиха в този професионален обмен между бъдещи магистрати – курсисти в националните школи за съдебно обучение на държавите-членки на Европейския съюз, както и на магистрати в началото на своята кариера, за задълбочаване на познанията им за правосъдните системи в Европа, насърчаване на професионалния обмен и изграждане на взаимно доверие между магистратите.

Основни акценти от програмите

В рамките на първата седмица на програма АЯКОС, съдия Чакъров проведе на английски език уъркшоп-дискусия по темата за SLAPP делата (Strategic Lawsuits Against Public Participation/Стратегически съдебни дела срещу участието на обществеността): как да ги разпознаваме и да им противодействаме“ и следните подтеми: свобода на изразяване – граници, злоупотреба с право; защита на личните данни – кога и какво може да се публикува; anti-SLAPP законодателство в държавите-членки на ЕС. Темата е много актуална, в контекста на последните законодателните инициативи на ниво ЕС – Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни иски или съдебни производства, с които се

злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“).

Във втората седмица от обмена бе представена българската култура от г-р Георги Няголов от НБУ, който традиционно участва в програма АЯКОС с презентацията на английски език „Българският език и култура в 120 минути“.

В програмите и за двете седмици от обмена бяха включени следните общи модули:

- представяне на българската съдебна система от кандидата за младши съдия, младши прокурор или младши следовател и съдебните системи в Европа – от чуждестранните участници в програмата. За първата седмица от обмена това бяха Павла Сицова-Георгиева (кандидат за младши прокурор), Димитър Христов (кандидат за младши съдия) и Мария Боева (кандидат за младши следовател), а за втората му седмица – Борислав Терзиев (кандидат за младши съдия), Добрин Спасов (кандидат за младши прокурор) и Мария Икономова (кандидат за младши следовател).
- онлайн лекция на тема „Judgecraft“ с експерт от ЕМСО;
- посещение на Съдебната палата, с участието на съдия Мирослав Стоянов от гражданско отделение на Софийски районен съд;
- посещение на съдебно заседание по наказателно дело в Софийския районен съд и среща със съдии, правораздаващи в наказателното отделение на съда;
- симулиран процес по наказателно право и процес, съвместно на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи, под ръководството на съдия Дончева – представяне на разпоредително заседание и провеждане на съкратено съдебно следствие по чл. 371, т. 2 от НПК;
- културен и социален обмен, в който може да бъдат открити срещите на българските и чуждестранни участници с Иван Михалев и Елина Цанкова – автори на бестселъровата поредица от тематични пътеводители „101 отбивки“, които споделиха богатството и красотите на по-малко популярни туристически забележителности в България;
- лекция на тема „Ролята на изкуствения интелект в правосъдието“ с лектор – адв. Милен Христов. Този модул бе включен за пръв път в българската програма на обмена, по съображения, че той пряко адресира нуждата на магистратите да запазят ефективността, независимостта и етичната си отговорност в ерата на дигиталната трансформация, превръщайки потенциалните технологични

предизвикателства в професионални предимства. Към това следва да се добавят законодателните инициативи на ЕС: Регламент (ЕС) 2024/1689 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за установяване на хармонизирани правила относно изкуствения интелект и за изменение на регламенти (ЕО) № 300/2008, (ЕС) № 167/2013, (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1139 и (ЕС) 2019/2144 и директиви 2014/90/ЕС, (ЕС) 2016/797 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за изкуствения интелект), в сила от 01.08.2024 г., както и посочената Директива (ЕС) 2024/1069.

Социална ангажираност и участие на кандидатите за младши съдии от Випуск 2025 – 2026 в благотворителни инициативи. участие на НИП в благотворителния маратон „THE BIG TECH RUN“ 2025

На 29 ноември 2025 г. в гр. София се проведе благотворителният маратон The Big Tech Run, в който взеха участие кандидатите за младши съдии Анабела Нинова, Борислав Терзиев и Мариана Николова. Те бяха от името на НИП. По този начин подкрепиха каузата на тазгодишното издание на събитието. Благотворителната инициатива през 2025 г. бе насочена към Народно читалище „Тротоара 2020“ – гр. София, работещо активно за създаване на общност и подкрепяща среда за ученици, млади хора, доброволци и всички, които имат нужда от място за развитие, самооткриване и споделено учене.

Участието на представителите на Випуск 2025 - 2026 е израз на ангажираността на НИП към насърчаването на социалната отговорност и подкрепата на инициативи, които допринасят за развитието на младите хора.

Дни на самоуправлението

На 3 декември 2025 г. се проведе заключителна среща с ръководството на НИП и временното ръководство, избрано от кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи в рамките на „Дните на самоуправлението“. В състава му бяха: г-р Лидия Пенева-Стоилова – кандидат за младши съдия, изпълнявала ролята на директор на Националния институт на правосъдието; г-н Стоян Донков – кандидат за младши прокурор и г-жа Мария Боева – кандидат за младши следовател, двамата в ролята на заместник-директори на Института.

Обобщените предложения от временното ръководство са насочени към увеличаване на практическите занятия; задълбочаване на дигиталните умения, включително работата с базите данни за достъп до съдебната практика на Европейския съд по правата на човека и на Съда на Европейския съюз, законодателството на Европейския съюз и свързаните с него документи, както и укрепване на неформалното взаимодействие чрез общи активности на трите магистратски длъжности от Випуск 2025 - 2026.

ГОДИШНО ОБУЧЕНИЕ НА ВИПУСК 2023 - 2024

Една година след приключване на задължителното първоначално обучение в НИП на Випуск 2023 - 2024 г., в периода 3 - 5 ноември 2025 г. беше проведено годишно обучение на младшите прокурори и младшите следователи. Лектори бяха постоянните преподаватели на випуска - прокурор Нина Янева (Апелативна прокуратура - София),

прокурор Искра Билярска (Окръжна прокуратура - София) и следовател Елена Динева (Национална следствена служба, постоянен преподавател и на настоящия випуск кандидати за младши следователи). Темите за обученията в рамките на срещата бяха предложени от наставниците на младшите магистрати. Акцент беше поставен върху укрепването на професионалните компетентности, взаимодействието между прокуратурата и следствието в контекста на съвременните изисквания към магистратската професия, теми, посветени на измененията в НПК от 2025 г.,

стратегии за разследване, събиране и съхраняване на доказателства от престъплението, данъчни престъпления, електронен подпис, електронен печат и документни престъпления, свързани с използването им. Годишното обучение даде възможност за обмен на добри практики, обсъждане на конкретни казуси и засилване на връзката между обучителния процес в Националния институт на правосъдието и реалната практика.

Планираното годишно обучение на младшите съдии от Випуск 2023 –2024 г. не беше проведено, по предложение на самите обучаеми, с изразената от тях висока степен на лична и служебна ангажираност в органите на съдебната власт.

ВТОРА СРЕЩА НА АЛУМНИ-НИП С ОБЩА КАУЗА „ЗА ДОБРОТО“

На 01.12.2025 г., в зала „Концертна“ на Централния военен клуб – гр. София се проведе втора среща на „Алумни – НИП“ – общност, която обединява съдиите, прокурорите и следователите от 19-те випуска на Института, преминали през ЗПО.

Изданието премина под знака на благотворителността, с обща кауза – „ЗА ДОБРОТО!“. С изложба на макрофотографии на съдия Калин Василев от Районен съд – Кюстендил (Випуск 2019 г. на НИП) и кутия за дарения бе осъществена дарителска кампания, в която се включи Алумни общността, постоянни и временни преподаватели, служители на Института, както и Випуск 2025 – 2026 кандидати за младши съдии и младши следователи.

На 10.12.2025 г. г-жа Миглена Тачева гари събраната сума, в размер на 4 300 лв., на обещаващия млад учен – Александър Проданов, носител на златни медали от международни олимпиади по физика и астрофизика, настоящ студент по квантова и космическа теоретична физика в СУ „Св. Климент Охридски“, „един от социално силните хора на България, които чертаят бъдещето на света“.

С провеждането на Второто си издание, инициативата полага основите на традиция, в която АЛУМНИ-НИП да бъде не само място за срещи и

професионален обмен, но и пространство за създаване и подкрепа на инициативи с обществена значимост.

НАСТАВНИЦИ

В рамките на утвърдения обхват на дейност, дирекция НВО поддържа готовност за методическа подкрепа на магистратите-наставници, като през отчетния период усилията бяха съсредоточени върху планиране на бъдещи формати на обученията за магистрати-наставници.

ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ВЪВЕЖДАЩО ОБУЧЕНИЕ НА ПЪРВОНАЧАЛНО НАЗНАЧЕНИ СЪДИИ В РАЙОННИТЕ СЪДИЛИЩА

Като ресурс за самостоятелна подготовка, разработените от НИП практически помагала – „Ръководство на граждански съдебен състав“ и „Ръководство на наказателен съдебен състав“, бяха интегрирани във всяко обучение по съответната тематика и публикувани на страниците на курсовете в Портала за електронно обучение. Прилагането на тези съвременни методически решения прави ЗВО по-качествено, иновативно и ефективно.

В рамките на задължителните форми на квалификация по чл. 259, ал. 1 от ЗСВ, през 2025 г. бяха проведени обучения за новоназначени районни съдии по следните модули:

„Ръководство на граждански съдебен състав - Граждански процес“, проведено в периода 10 - 28.02.2025 г., изцяло в дистанционна форма /със синхронна и асинхронна част/ в Портала за електронно обучение на НИП, с 35 участници;

„Ръководство на наказателен съдебен състав - наказателен процес“, проведено изцяло в дистанционна форма /със синхронна и асинхронна част/ в Портала за електронно обучение на НИП, в периода 10 - 28.03.2025 г., с 32 участници;

„Ръководство на наказателен съдебен състав - наказателно право“, в периода 31.03 - 17.04.2025 г., изцяло в дистанционна форма /със синхронна и асинхронна част/ в Портала за електронно обучение на НИП, с 38 участници.

През първата половина на 2025 г. обученията бяха организирани в дистанционен формат с оглед оптимизация на бюджетни средства и в рамките на ефективното управление на финансовите ресурси. Същевременно, това позволи пълноценно разгръщане на капацитета на самообучителните ресурси на НИП и осигури на участниците възможност за самостоятелна работа с дигиталното съдържание на НИП в учебния процес.

„Ръководство на граждански съдебен състав – облигационноправни аспекти“, проведено в периода 20.10 – 02.11.2025 г. в смесена форма, с 37 участници. В дистанционната част на това обучение пилотно бе приложен и новият интерактивен модел за работа, при който участниците работят основно със самообучителни ресурси – интерактивни тестове и казуси, разработени от преподавателите на обучението, съдия Красимир Машев и съдия Кирил Петров;

„Ръководство на граждански съдебен състав – Вещноправни аспекти и съдебна делба“, проведено в периода 10.11 – 08.12.2025 г. в смесена форма, с 34 участници. В присъствената част на това обучение, като отделен модул бе включено и изцяло ново обучение от представители на Инспектората на Висшия съдебен съвет на тема: „Имуществени декларации на съдии, прокурори и следователи: общи положения и практически въпроси.“;

Последният модул от ЗВО бе „Ръководство на граждански съдебен състав – трудовоправни аспекти“, проведен в периода 05 – 19.12.2025 г., изцяло в дистанционна форма (със синхронна и асинхронна част) в Портала за електронно обучение на НИП, с 35 участници.

ДИРЕКЦИЯ „ТЕКУЩО ОБУЧЕНИЕ НА МАГИСТРАТИ И МЕЖДУНАРОДЕН ОБМЕН“

Директор: Люба Райнова

Обучителната дейност на дирекция „Текущо обучение и международен обмен на магистрати“ през 2025 г. беше реализирана в съответствие с целите, заложи в Годишния план на НИП за 2025 г., насочени към утвърждаването на независимо, ефективно и европейски ориентирано правосъдие, както и към осигуряването на устойчива среда за учене през целия живот, в съответствие с националните и европейските приоритети. В отчетния период беше разработена и изпълнена практически ориентирана обучителна програма,

съобразена с динамиката на европейските процеси и с нарастващите технологични предизвикателства. Определянето на тематичния обхват на обученията бе подчинено на актуалните обучителни нужди на представителите на професионалната общност, съобразено с принципите, залегнали в стандартите за упражняване на различните магистратски професии, Стратегическия план на ЕМСО 2021–2027 г., Европейската стратегия за електронно правосъдие 2024–2028 г., както и с националните стратегии за превенция на корупцията, домашното насилие, трафика на хора, защитата на финансовите интереси на ЕС и др.

В условията на динамично развиваща се правна рамка, силен акцент бе поставен върху европейската интеграция, дигитализацията и нововъзникващи предизвикателства като изкуствения интелект и киберпрестъпленията.

Специално внимание беше отделено на приоритетни области като наказателното право (с фокус върху европейско съдебно сътрудничество и електронни доказателства), гражданското и търговското право (включително серията обучения по несъстоятелност на физически лица), осигуряването на правосъдие, съобразено с правата и интересите на децата, както и на зоналните съвещания за унифициране на съдебната практика в апелативните райони.

Постигнати резултати:

- *Повишаване на компетенциите по право на ЕС и трансгранично сътрудничество*
- *Усъвършенстване на дигитални умения и адаптация към електронно правосъдие*
- *Подкрепа за психологическата устойчивост и предотвратяване на професионалното прегаряне*
- *Подобряване на достъпа до правосъдие на децата, участващи в съдебни производства*
- *Унифициране на практиката чрез регионални инициативи – зонални съвещания и обучения в рамките на Програмата за регионално обучение*
- *Широк обхват на всички професионални групи в съдебната система.*

Разпределение по длъжност на участниците в обучителни дейности на дирекция ТОМОМ

ТЕМАТИЧНИ АКЦЕНТИ

- Европейско право и международно съдебно сътрудничество (прилагането на регламентите за връчване на документи и събиране на доказателства, e-CODEX, европейска заповед за разследване, европейска заповед за арест, предаване на осъдени лица и пробация, взаимно признаване на финансови санкции, актове за обезпечаване и конфискация (Регламент 2018/1805), практика на Съда на ЕС и преюдициални запитвания).

- Изкуствен интелект, киберпрестъпления и електронни доказателства (използване на ИИ в съдебната система, събиране на електронни доказателства, криптовалути и доказателства от социални мрежи, Регламент (ЕС) 2023/1543 за европейските заповеди за предоставяне и запазване на електронни доказателства).
- Финансови и икономически престъпления (пране на пари, финансиране на тероризма, защита на финансовите интереси на ЕС, данъчни престъпления).
- Защита на основните права, прокламирани в КЗПЧОС и ХОПЕС, вкл. правата на уязвими групи лица (защита от дискриминация и насилие и ефективен достъп до правосъдие на жени, деца и др.).
- Лидерски умения, управление на стреса и превенция на прегарянето
- Регионални обучения и зонални съвещания

През 2025 г. бе организирано пилотното обучение на тема „Престъпления против интелектуалната собственост“, в което бяха разгледани различните състави на този вид престъпления през призмата на съдебната практика на националните съдилища. Обучението бе изцяло практически насочено и в него взеха участие 9 съдии и 25 прокурори.

Върховенството на закона и защитата на основните права са сред водещите и трайни приоритети в дейността на Националния институт на правосъдието. В тази връзка през 2025 г. тематиката беше предмет на целенасочени обучения с наказателноправна, административноправна и гражданскоправна насоченост. В рамките на отчетния период в девет обучения участваха общо 302 представители на професионалната общност, както следва: 132 съдии, 90 прокурори, 22 следователи, 23 съдебни помощници, 4 прокурорски помощници, 15 съдебни служители, 3 държавни съдебни изпълнители, 10 служители на Министерството на правосъдието и 3 адвокати.

Обученията обхванаха широк кръг от теми, сред които: „Практически насоки за преюдициални запитвания със специфичен фокус върху ценностите на Съюза, закрепени в член 2 от ДЕС, Регламент (ЕС) 2016/679 относно защитата на личните данни и принципа на примата“, „Обзор на съдебни решения на Съда на Европейския съюз и Конституционния съд на Република България по приложението на Кодекса за социално осигуряване. Актуални проблеми и развитие на съдебната практика“ и др.

В периода 9-10.12.2025 г. в гр. София, Националният институт на правосъдието организира двуезично обучение на български и английски език на

тема “Международен правов рег, основни международни правосъдни системи и механизми за защита правата на човека на наднационално ниво – въведение”, с участието на г-р Бъчварова, експерт в областта на международното наказателно правосъдие, хуманитарното право и защитата на правата на човека. Обучението имаше за цел да задълбочи познанията

на съдиите, прокурорите и следователите по отношение на основните механизми и институции в областта на международното правосъдие и защитата правата на човека на международно и регионално ниво, като същевременно ще предостави възможност на участниците да опреснят езиковата си подготовка по английски език, в частност на специфичната правна терминология.

Като специфичен акцент в обучителната дейност на Института в посочената област през годината се откри повишаването на професионалната компетентност на съдиите, прокурорите и следователите за ефективна защита правата и интересите на децата при участието им в съдебни производства. През 2025 г. в организирани от НИП обучителни дейности, насочени към зачитане на процесуалните права и гаранции на децата-извършители, свидетели и жертви на престъпления, както и на децата, участващи в производства по реда на Семейния кодекс взеха участие общо 419 магистрати (в т.ч. 197 съдии, 148 прокурори и 74 следователи), 44 съдебни служители и 139 други представители на професионалната общност и компетентните институции .

В периода м. юли 2024 – м. май 2025 г., с подкрепата на фондация „Лъчезар Цоцорков“, реализира проект „Укрепване на капацитета на съдебната система за осигуряване на ефективен достъп до правосъдие на децата“, насочен към надграждане на предлаганото специализирано съдебно обучение по проблеми на правосъдието за деца чрез прилагане на мултидисциплинарен подход в обучението и повишаване компетентността на магистратите да прилагат ефективно международните стандарти за щадящо правосъдие за деца, подобряване на взаимодействието им с другите специалисти, ангажирани в областта и уеднаквяване на практиката. В рамките на проекта мултидисциплинарни екипи от експерти от общност „Правосъдие за деца“ на

НИП изготвиха три обучителни видеоматериала (подкасти), съответно по темите „Разпит на дете-жертва при спазване на стандартите за щадящо правосъдие“, „Родителските конфликти и правата на детето“ и „Щадящо правосъдие за зависими непълнолетни правонарушители“ (достъпни за ползване в електронната обучителна платформа и YouTube канала на Института), които способстваха за повишаване на информираността и подобряване на уменията и компетентностите за работа с деца на 208 съдии, прокурори, следователи и други правни специалисти, работещи по граждански и наказателни дела.

През м. март 2025 г. по проекта специалисти с допълваща се експертиза от посочената специализирана общност на НИП осъществиха и приложно изследване и анализ на подбрана практика на съдилищата по наказателни дела с участието на ненавършили пълнолетие лица, насочено към идентифициране на проблемите и предизвикателствата в работата на съда и правоприлагащите органи, пренятстващи ефективния достъп до щадящо правосъдие по тези дела, и възможните подходи за тяхното преодоляване. Констатациите и препоръките от анализа (достъпен в дигиталната библиотека на портала за електронно обучение на НИП) послужиха като отправна точка на професионалната дискусия за усъвършенстване на националния модел на правосъдие за деца, в рамките на годишната среща на общност „Правосъдие за деца“, проведена на 28 април 2025 г. В НИП, с участието на 48 съдии, прокурори, следователи, представители на компетентните институции, УНИЦЕФ и неправителствени организации, ангажирани в областта. Магистратите и експертите, участващи в срещата, постигнаха

единомислие по отношение на съществуващите структурни и функционални проблеми на националната система за детско правосъдие и препоръчаха провеждането на специализирано мултидисциплинарно обучение от НИП и Академията на МВР, основано на стандарти за уменията и компетентностите на професионалистите, работещи по дела с деца, като ключова

предпоставка за преодоляването им.

В изпълнение на отправената препоръка, на 05.12.2025 г. в НИП, в рамките на организираната с подкрепата на семейна фондация „Лъчезар Цоцорков“ среща на мултипрофесионалната общност „Правосъдие за деца“, бе обсъдена

концепция за национален образователен стандарт за професионално специализирано обучение на съдии, прокурори и следователи за провеждане на наказателно производство с участие на деца – извършители, пострадали и свидетели на престъпления, изготвена от доц. д-р Ива Пушкарлова по проект „Темуда вижда детето 2“ на Фондация за развитие на правосъдието. 43 съдии, прокурори, следователи, представители на компетентните институции и на неправителствения сектор обсъдиха необходимостта от разработване на стандарти за уменията и компетентностите на професионалистите за работа по дела с участието на деца, като препоръките на експертите ще бъдат отчетени при изготвяне на стандартите.

Устойчивото и ползотворно сътрудничество на Института с фондация „Лъчезар Цоцорков“ в областта на съдебното обучение за осигуряване на щадящо правосъдие за деца ще продължи и през 2026 г., с провеждането на комплекс от специализирани мултидисциплинарни обучения по апелативни райони за смесени групи от магистрати и други професионалисти, работещи с деца, насочени към надграждане на уменията и компетентностите им в областта, подобряване на взаимодействието им и уеднаквяване на практиката по прилагане на закона в тази област.

През 2025 г. бяха организирани и обучения, насочени към развитие на меки умения, комуникационни компетентности и управление на професионалния стрес. Тези обучителни дейности бяха фокусирани върху укрепването на психологическата устойчивост, развитието на лидерски умения и подобряването на ефективната комуникация в рамките на съдебната система, в отговор на нарастващите предизвикателства, свързани с професионалното прегаряне и повишените нива на стрес сред магистратите и съдебните служители.

Интересът към посочената тематика традиционно остана висок, предвид нейното значение за адресиране на критични потребности, свързани с психологическата устойчивост в съдебната система. При разработването на учебните програми беше приложен холистичен подход, насочен към повишаване на ефективността на мерките за превенция на синдрома на професионалното прегаряне.

С цел подобряване на публичния образ на съдебната власт, в периода 1 – 14 октомври 2025 г. организирахме обучение в смесена форма на тема „Кризисен PR. Предотвратяване на репутационни кризи в съдебната система“, в което взеха участие 3 съдии, 3 прокурори, 22 служители „Връзки с обществеността“ и 1 представител на Министерството на правосъдието. Дистанционната част на обучението бе фокусирана върху трайното навлизане на дейността по публичен рилейшънс (PR) в българската съдебна система и необходимостта

професионалната общност да получи актуална представа за естеството и мястото ѝ в ежедневието на съдебната власт в България. Присъствената част бе организирана по начин, по който бе осигурен баланс между теоретичните постановки и решаването на казуси от практиката, което допринесе за по-доброто разбиране на комуникационните кризи и на алгоритъма за тяхното управление.

Комуникационните умения, но пречупени през призмата на ефективното лидерство и съдебната етика, бяха засегнати и в обучението „Съдиите и прокурорите като лидери и публични личности“, което се проведе на 18 март 2025 г. Преподавателският екип бе съставен от Марк Сегал, адвокат от Филаделфия, чуждестранен експерт с дългогодишен опит в

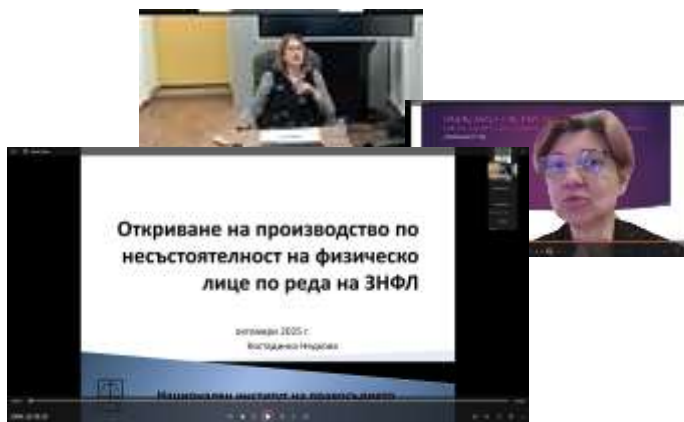
областта на законодателните и съдебните реформи, включително и в провеждането на обучения в Централна и Източна Европа, Централна Азия, Средния Изток, Африка и Южна Америка, и Катя Дормишева, адвокат от САК, с дългогодишен експертен опит по европейски проекти в областта на съдебното обучение и изграждането на институционален капацитет.

СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА АКТУАЛНИТЕ ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ

Във връзка с промените в Гражданско-процесуалния кодекс и електронизирането на заповедното производство, на 30 септември 2025 г. 115 съдии и съдебни служители взеха участие в обучение в хибридна форма на тема „Актуални проблеми в заповедното производство“, с фокус върху новите електронни процедури, използването на модула за централизирано разпределение на делата, прилагането на новите правила за служебна проверка и издаването на заповеди за изпълнение, електронния изпълнителен лист, функционирането на електронния модул в Единния портал за електронно правосъдие (ЕПЕП).

В отговор на законодателните промени, касаещи разпоредбите в Закона за несъстоятелността на физическите лица (ЗНФЛ), обнародван в Държавен вестник, Обн., ДВ, бр. 54 от 4.07.2025 г., организирахме цикъл от уебинари, в

рамките на които бе представен цялостен преглед на процедурата – от откриването на производството до погасяването на задълженията и прекратяването на производството. Организиран бе и един уебинар за аудитория от държавни съдебни изпълнители. В рамките на тази учебителна инициатива се включиха общо 459 представители на професионалната общност (432 съдии, 1 прокурор, 18 съдебни помощници, 2 съдебни служители, 88 държавни съдебни изпълнители и 8 съдии по вписванията).

Като резултат от установеното сътрудничество с Агенцията по вписванията и след идентифицирана необходимост от организиране на обучения, свързани със свободата на сдружаване по чл. 11 от Европейската Конвенция за правата на човека, проведохме 3 обучения на тема „Правна уредба на юридическите лица с нестопанска цел. Актуални въпроси“. В обученията взеха участие общо 181 представители на професионалната общност, от които 48 съдии, 128 длъжностни лица по регистрацията и 5 съдебни помощници.

ЦИФРОВОТО ДЕСЕТИЛЕТИЕ И СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ

През изминалата година дигитализацията бе сред водещите тенденции в учебителната програма на Националния институт на правосъдието. Тя се прояви в две основни направления: използване на дигитални формати за провеждане на обученията и съдържателен фокус върху дигитални инструменти и процеси в правосъдието. Това отразява по-широкия контекст на европейската дигитализация на съдебните системи и нуждата от адаптация към новите технологии. По този начин, чрез използваните дистанционни учебителни формати осигурихме по-голяма достъпност и повишен интерес към организираните уебинари и хибридни обучения. Обученията, посветени на електронните инструменти, електронно правосъдие и изкуствения интелект, се отличават с масов обхват, практическа насоченост и европейска ориентация, като адресират ключови предизвикателства на цифровото десетилетие. Големият брой на участниците в 16-те обучения, посветени на дигиталното правосъдие, прилагането на Регламент /ЕС/ 2020/1783 за събиране на доказателства и

Регламент /ЕС/ 2020/1784 за връчване на документи, изкуствения интелект и електронните доказателства в наказателното производство показва високата актуалност и ефективност на дистанционните формати и значително допринася за модернизирването на българското правосъдие в унисон с европейските стандарти.

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ПРОФЕСИОНАЛНАТА ОБШНОСТ

Национална съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела (НСММСНД)

По инициатива на Националната съдебна мрежа за международно сътрудничество по наказателни дела проведохме цикъл от уебинари, посветени на използването на различните инструменти за международно

сътрудничество по наказателни дела. В обученията взеха участие общо 707 представители на професионалната общност (324 съдии, 239 прокурори, 46 следователи, 37 съдебни помощници, 9 прокурорски помощници, 1 държавен съдебен изпълнител и 51 съдебни служители).

Установеното дългосрочно сътрудничество между НИП и Мрежата влияе на качеството на обученията, в посока повишаване на компетентността на професионалната общност за прилагането на международни и европейски правни норми и инструментите на международното сътрудничество – екстрадиция, Европейска заповед за арест, Европейска заповед за разследване, трансфер на осъдени лица. Това задълбочава и разбирането на съдиите, прокурорите и следователите за прилагането на европейското законодателство и международните договори, като гаранция за спазването на стандартите на ЕС и ООН. Участието на членовете на Мрежата като съдебни обучители улеснява споделянето на опит и добри практики между органите на съдебната власт в България и други държави и подобрява ефективността на трансграничните наказателни производства, а чрез специализираното обучение и установяването на единни стандарти се увеличава доверието на международните партньори в българската съдебна система.

Предвид многобройните изменения в нормите на Наказателно-процесуалния кодекс и Наказателния кодекс, и по инициатива на съдия Лада Паунова, заместник-председател на Върховния касационен съд и ръководител на Наказателната колегия, на 18 и 19 ноември 2025 г. НИП бе домакин на форума „Упражняване на съдебен контрол в досъдебното производство – практически предизвикателства“. С цел уеднаквяване на съдебната практика и осигуряването на еднакво прилагане на законите, в рамките на двудневната дискусия 126 съдии от цялата страна обсъдиха производството по чл. 64 и чл. 65 НПК и съдебния контрол на отказа на прокурора да образува досъдебно производство по чл. 231 от НПК.

Обученията „Въведение в съдебната психиатрия. Психиатрични експертизи в съдебните производства“, „Искове производства, разглеждани по реда на АПК и ЗОДОВ“ и „Престъпления против данъчната и осигурителната система“ бяха организирани в пряк отговор на обучителните нужди съответно на съдиите от Софийския районен съд и Административен съд София-град, както и на и следователите от Софийската градска прокуратура.

Зонални съвещания

И през 2025 г. организирахме провеждането на зонални съвещания за съдиите от петте апелативни райони. През последните години зоналните съвещания се утвърдиха като ценен форум както за повишаване на професионалната им квалификация по проблеми, имаща своята географска обусловеност, така и за хармонизиране на съдебната практика. Общо 529 съдии и съдебни служители взеха участие в съвещанията в отделните апелативни райони, а обучителната част бе посветена на актуални въпроси от обхвата на гражданското, търговското и наказателното право, както и на меките умения и екипното взаимодействие.

Програма за регионални обучения

За поредна година се запази силният интерес към провеждането на обучения на регионален принцип, отчитайки обучителни нужди на конкретния район и предоставянето на възможност за активно професионално взаимодействие между съдиите, прокурорите и следователите в него. През

2025 г. приоритетните теми бяха свързани с електронизацията на правосъдието и изкуствения интелект, меките умения и справянето с професионалния стрес.

В рамките на Програмата за регионални обучения бяха проведени общо 27 обучения, организирани съвместно с 21 органи на съдебната власт, от които 4 административни съдилища, 9 окръжни съдилища (вкл. СГС), 1 окръжна прокуратура, 5 районни съдилища и 2 районни прокуратури.

„Обучение на обучители“ за Инспектората към Висшия съдебен съвет

На 21 октомври 2025г., Националният институт на правосъдието проведе „Обучение на обучители“ за инспектори и експерти от специализираната администрация на ИВСС. Семинарът бе изцяло с практическа насоченост и даде възможност на участниците да обсъждат теми, свързани с техниките и методите на преподаване, съставянето на учебни материали, тестове, упражнения, слайдове, казуси и др.

Теми като „Мотивация“, „Принципи за обучение на възрастни“, „Стилове на учене“ бяха подробно обсъдени и упражнени по екипи. Специално внимание бе отделено на темите „Техники за справяне с трудни участници“ и „Методи за ангажиране вниманието на участниците“ в присъствена среда. Изключително висок интерес и оживени дискусии предизвика представянето на особеностите в обучителните нагласи на новите поколения „Y“ и „Z“, както и възможностите за тяхното хармонизиране с преобладаващите в момента тенденции за учене и работа.

КЛЮЧОВИ ПАРТНЬОРСТВА В СЪДЕБНОТО ОБУЧЕНИЕ

Детският фонд на ООН (УНИЦЕФ)

На 27.02.2025 г. Националният институт на правосъдието подписа меморандум за разбирателство и сътрудничество с Детския фонд на ООН (УНИЦЕФ), насочен към подобряване на достъпа до правосъдие и институционалната рамка по отношение на децата в риск и в контакт със закона (в т.ч. пострадали от и свидетели на насилие и престъпление, децата в конфликт със закона и децата-бежанци и мигранти) чрез развиване и укрепване капацитета на българските съдии, прокурори и следователи за прилагане на правата на децата, участващи в правни процедури в рамките на гражданския, наказателния и административния процес. Според установената рамка за сътрудничество, Детският фонд на ООН ще подкрепи обучителните дейности на Института в посочената област чрез споделяне и интегриране в тях на добри практики и международен опит, с цел укрепване на

мултидисциплинарния подход на професионалистите при работата им с деца и подобряване на практиката по прилагане на относимите правозащитни стандарти.

От м. ноември 2025 г., с подкрепата на УНИЦЕФ, НИП инициира процеса по разработване на стандарти за обучение за работа с деца на професионалистите в съдебната система в рамките на съдебните и съдебно-изпълнителните производства, които да послужат като основа за структуриране на учебно съдържание и за провеждане на систематично

специализирано мултидисциплинарно обучение в посочената област, в синхрон с препоръките на експертите от общност „Правосъдие за деца“.

Върховен комисариат на ООН за бежанците (ВКБООН)

На 04.12.2025 г. между Националния институт на правосъдието (НИП) и Представителството на ВКБООН в България бе подписан меморандум за сътрудничество в областта на професионалното обучение и повишаването на квалификацията на професионалната общност по теми, свързани с международната закрила, правата на бежанците, превенцията на трафика на хора, защитата на деца и други уязвими категории. Съгласно поетите ангажименти, НИП и ВКБООН се ангажират да си сътрудничат чрез обмен на информация, материали и добри практики, и при организирането на съвместни обучителни дейности по бежанско право и човешки права.

В рамките на установеното сътрудничество проведохме и първите съвместни инициативи. На 6 октомври 2025 г. проведохме присъствено обучение на тема „Разследване и правни средства за защита при нарушения на основните права“, с акцент върху разследванията и средствата за правна защита в контекста на предполагаеми нарушения на основните права на външните граници. В преподавателския екип бяха включени представители на Агенцията на ЕС за основните права (Fundamental Rights Agency), Службата на Frontex за основните права (FRONTEX Fundamental Rights Office (FRO)) и ВКБООН.

На 4 декември 2025 г., с участието и на Съвета на Европа, бе проведен форум на тема „Гарантиране на правата на човека по границите на Европа: Укрепване на закрилата на децата и уязвимите лица, търсещи закрила, съгласно Европейската конвенция за правата на човека“. В рамките на програмата бяха представени възприетите стандарти по отношение на закрилата на уязвими лица, търсещи закрила, ключовите решения на ЕСПЧ относно уязвимостта в контекста на убежището, практиката на националните съдилища.

Конфедерация на независимите синдикати в България (КНСБ)

КНСБ

На 25 октомври 2025 г. директорът на Националния институт на правосъдието Миглена Тачева и президентът на Конфедерацията на независимите синдикати в България Пламен Димитров подписаха Меморандум за сътрудничество, с цел установяване на дългосрочно и устойчиво партньорство за укрепване на капацитета на съдебната система при прилагане на трудовото законодателство и защита на синдикалните права.

Двете страни се ангажираха да работят за повишаване и надграждане на професионалната компетентност в областта на правото на труд, правото на синдикално сдружаване, правото на заплащане и осигуряване, насърчаване на равнопоставеността и недопускането на дискриминация на работното място.

Фондация „Америка за България“

**AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION**

През месец май 2025 г. Националният институт на правосъдието подписа Грантово споразумение с Фондация „Америка за България“ с продължителност осем месеца, насочено към надграждане на практическите умения на магистратите за работа с финансови и икономически данни, както и със счетоводни документи. Тази тематична област бе идентифицирана като структурен елемент в стандартите за съдебно обучение, които Управителният съвет на НИП прие през 2022 година. По този начин, спазвайки стандартите, отговорихме на потребностите на магистратите, като в същото време следвахме принципите за последователна обучителна политика на Института.

В рамките на проекта организахме четири надграждащи обучения за общо 91 съдии, прокурори и следователи. След тяхното приключване иницирахме 2-степенно пилотно проучване сред участниците относно ползата от проведените семинари – в краткосрочен и в дългосрочен план.

По този начин синхронизираме оценяването в НИП с практиката за дългосрочно оценяване на обучения в Европейската мрежа за съдебно обучение (т. нар. Модел на Къркпатрик, Ниво 3), което става задължително за 30% от обученията на Мрежата през 2026 година. Приключихме краткосрочното оценяване през месец декември 2025 г., а дългосрочното ще проведем в рамките на 1-то тримесечие на 2026 година.

С обучителните дейности по проекта с Фондация „Америка за България“ нагизраждаме едно стратегическо партньорство за обучение на съдебни кадри, което стартирахме през 2024 г. с Университета за застраховане и финанси.

В края на 2025 г. бе разработен самообучителен ресурс „Основи на счетоводството. Практическо ръководство за магистрати“, с автор гл. ас. д-р Николай Кацарски, преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“. Предстои неговото дигитално оформяне, след което ще предоставим разработения материал на вниманието на професионалистите в съдебната система през Портала за електронно обучение на Националния институт на правосъдието.

На 18 декември 2025 г. подписахме Анекс с Фондация „Америка за България“ за удължаване срока на изпълнение на проекта с шест месеца., което ще спомогне за нагизждане на постигнатите до момента резултати с нови обучителни дейности с по-разширена тематика.

Служба на Европейския съюз за интелектуална собственост

На 21.02.2025 г. Националният институт на правосъдието проведе дискусия на тема „Правила и критерии за сравняване на стоки и услуги в контекста на регистрацията на марки“, с участието на д-р Офелия Киркорян-Цонкова – командирован експерт от Патентното ведомство в Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, Апелативни състави, Кабинет на председателя, с участието на 18 съдии и съдебни помощници.

В продължение на установеното партньорство, на 02.04.2025 г. НИП бе домакин на среща на Апелативните състави към Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост и български съдии, разглеждащи дела, свързани с интелектуална собственост. В събитието взеха участие Свен Стурман, председател на Апелативните състави към Службата на ЕС за интелектуална собственост, и Харри Салми, и.д. председател на Втори състав към Апелативните състави към Службата на ЕС за интелектуална собственост, който ще изнесе лекция на тема „Марки с ниска степен на отличителност – актуална практика на Апелативните състави“.

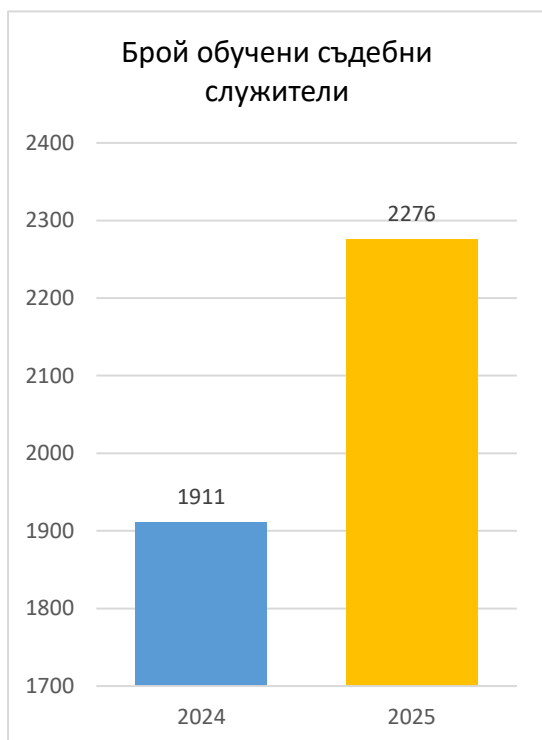
Целта на срещата бе да бъдат представени проектите, които Апелативните състави към Службата на ЕС за интелектуална собственост осъществява съвместно с национални съдии, както и да бъдат обсъдени възможни инициативи, които да бъдат включени в новия план за действие на Апелативните състави, който ще влезе в сила през 2026 г.

С експертната помощ на **Българското сдружение по конкурентно право** (БСКП) в периода 16-17 октомври 2025 г. организирахме хибридно обучение на тема „Защита от неравноправни клаузи и нелоялни търговски практики в договорите за потребителски кредити в заповедното и исковото производство“. Акценти в обучението бяха поставени върху последните промени в правната уредба, практиката на националните съдилища и на СЕС, включително и върху мотивите и целите на законодателните изменения от гледна точка на правното положение на кредиторите и длъжниците. Обсъдени бяха и тенденциите за развитие на практиката и законодателството в сферата на защита на потребителите, както и нужните промени за усъвършенстване на законодателната уредба, с цел ефективно приложение на правото на ЕС.

ДИРЕКЦИЯ „ОБУЧЕНИЕ НА СЪДЕБНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ“

Директор: Елена Икономова

През 2025 г. в рамките на дирекция „Обучение на съдебната администрация“ бяха реализирани 71 обучителни дейности, насочени основно към изпълнение на функциите по поддържане и повишаване на квалификацията на съдебните служители, както и към организиране на задължителното начално обучение на съдебните заседатели.

В посочените 71 обучителни дейности се включиха общо 2276 участници, от които 1310 служители от администрацията на съдилищата, в т.ч. 32 съдебни помощници, 435 служители от администрацията на Прокуратурата на Република България, в т.ч. 8 прокурорски помощници, 8 съдии и 3 прокурори, както

и 13 служители от Администрацията на Висшия съдебен съвет, 8 служители от Инспектората към Висшия съдебен съвет и 18 служители от Националния институт на правосъдието и 461 съдебни заседатели.

Наред с това, в 27 обучителни дейности, проведени по Програмата за регионално обучение, се включиха 466 съдебни служители, а в рамките на Програмата за обмен на съдебни служители и групи обучения от календара на Европейската мрежа за съдебно обучение участие взеха 86 служители, включени в общо 40 обучителни форми.

Разпределение по длъжност на участниците в обучителни дейности на дирекция ОСА

ОБУЧЕНИЕ НА СЪДЕБНИ СЛУЖИТЕЛИ

Обучението и повишаването на професионалната квалификация на съдебната администрация са сред основните предпоставки за ефективното, качествено и своевременно функциониране на съдебната система. Динамиката на законодателството, развитието на електронното правосъдие и нарастващите обществени очаквания налагат целенасочено и системно надграждане на компетентностите на съдебните служители. В този процес Националният институт на правосъдието заема централно място като основна обучителна институция, която осигурява качествени, актуални и практически ориентирани обучения, насочени към надграждане на знанията, уменията и професионалната етика на съдебните служители.

И през 2025 г. Националният институт на правосъдието продължи да предлага обучителни дейности с разнообразна и широкоспектърна тематика за аудиторията на съдебните служители от органите на съдебната власт. В рамките на отчетния период бяха проведени 40 обучителни дейности за съдебната администрация на национално ниво, в които се включиха общо 1795 участници.

Обучителните дейности бяха осъществени в различни, съобразени с тематиката и условията формати - присъствени, дистанционни и смесени. При тяхното планиране и изпълнение бе отчетена спецификата на длъжностите в съдебната администрация, както и нивото на компетентност и професионалният опит на участниците. Съвременните технологични решения и методическото разнообразие във всички форми на обучение бяха надградени с интерактивни и практически ориентирани методи за представяне на учебното съдържание, насочени към постигане на устойчиви резултати от обучението.

В условията на променените потребности и очаквания към обучителния процес, през отчетната година се запази тенденцията към увеличаване на относителния дял на обученията, реализирани в електронен и смесен формат. Наред с утвърждаването им като ефективен обучителен инструмент, тези формати създадоха възможност за разширяване на обучителния обхват чрез рационално използване на наличния финансов ресурс. В количествено изражение дейностите, осъществени чрез дигитални технологични решения, през 2025 г. са 57,5 % от общия брой (40) обучения.

Запазването на високия стандарт на провежданите обучения остана водещ приоритет в дейността на дирекция „Обучения на съдебната администрация“ и през 2025 г., за да отговори адекватно и навреме на динамично променящите се потребности на съдебната администрация, особено в областта на:

- цифровизация и работа с електронните системи в съдебната власт;
- етични стандарти и превенция на корупционния риск;
- управление на човешките ресурси в дигитална среда;
- повишаване на административната ефективност и качеството на обслужване.

Данните за отчетния период показват устойчиво високо ниво на интерес от страна на съдебните служители към предлаганите обучения, както и успешно въвеждане на нови теми и формати, съобразени с актуалните нормативни изменения и технологичното развитие на съдебната система.

За 20-а поредна година Институтът осъществи утвърдилата се като ползотворна и ефективна практика за организиране на въвеждащо обучение за новопостъпили съдебни служители от специализираната администрация на органите на съдебната власт. Дългогодишният опит при провеждането на тези

обучения вдъхва увереност и потвърждава тяхната ефективност за изграждането на устойчива основа за професионално развитие и за по-добра интеграция на теоретичните знания с практическите умения, необходими за изпълнение на функциите на съдебната администрация. Учебният план на въвеждащото обучение обхваща общи и специализирани теми, свързани с организацията и функционирането на администрацията на съда, респ. Прокуратурата на Република България, и е насочен към адаптиране на уменията и квалификацията на съдебните служители към принципите и практиката на съдебната дейност. През отчетния период бяха организирани 3 издания на това обучение, съчетаващи дистанционна и присъствена част и предназначени за новопостъпили служители в съдилищата и Прокуратурата на Република България. Дистанционната част на обучението е структурирана като курс за самоподготовка с теоретична насоченост и съдържа модули с разнообразни по вид учебни материали, които обхващат правната рамка, свързана с дейността на органите на съдебната власт и на съдебната администрация, етичното поведение на съдебните служители, актуалните етапи в развитието на електронното правосъдие, както и основните

моменти и принципи в работата на различните длъжности в специализираната съдебна администрация. Непосредствено след постъпването си служителите имат възможност за достъп до всички самообучителни ресурси в Портала за електронно обучение на НИП – основни и допълнителни учебни материали, основни нормативни актове, видеофилми, дискуссионни форуми. Втората, присъствена част на обучението е ориентирана към реалната практическа работа по различните видове дела посредством Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС), респ. Унифицираната информационна система (УИС) в ПРБ, като чрез възможностите на електронната комуникация в реално време на новоназначените служители от съдилищата се представят Единния портал за електронно правосъдие и свързаните с него информационни системи. Важен елемент в тази част на обучението е осигуряването на дискуссионна среда с цел обсъждане на добрите практики и повишаване ефективността на работния процес. Въвеждащо обучение за новопостъпили съдебни служители през 2025 г. преминаха 281 служители със стаж до 1 година в съдебната система – 55 служители от Прокуратурата на Република България и 226 служители от съдилищата.

В рамките на продължаващото обучение на съдебната администрация бяха заложили дейности, обхващащи както специализирани професионални теми, насочени към конкретни категории съдебни служители, така и теми с по-широк обхват.

Годишната учебна програма включваше заглавия, произтичащи от актуалното законодателство и нормативните изменения, с което тематичният спектър на обученията се разшири и обогати. С оглед спецификата на административната дейност в съдебните органи, включваща редица задачи и отговорности, които не са пряко свързани с правораздавателната дейност, но са от съществено значение за нормалното функциониране на системата, в учебната програма бяха включени и интердисциплинарни теми, насочени към развитието на управленски, комуникационни, дигитални и етични компетентности.

Практиката показва, че и през 2025 г. електронното правосъдие и работата на съдебната администрация с различните информационно-деловодни системи продължават да бъдат предмет на постоянен интерес. Повишаването на дигиталната компетентност на съдебните служители е ключово за ефективността, точността и сигурността на съдебните процеси в контекста на нарастващата цифровизация. То позволява оптимално използване на електронните системи, минимизира грешките, гарантира защита на данни и улеснява комуникацията и координацията между

институциите. Освен това, дигиталната грамотност подобрява качеството на обслужване на гражданите, подпомага интеграцията на нови технологии и укрепва общественото доверие в съдебната система.

През изминалата година НИП предостави значителни по обем и разнообразни като тематика възможности за повишаване на дигиталната култура и компетентност на съдебните служители, като продължи вече утвърдената като ефективна поредица от обучения на работното място. Бяха организирани 7 уебинара с участието на 337 съдебни служители, обхващащи теми от сферата на информационните технологии, включително оптимизация на работните процеси с възможностите на Microsoft Outlook, Microsoft Word, Microsoft Excel, обработване на документи с квалифициран електронен подпис, ефективни методи за търсене на е-информация и др.

Електронното правосъдие и работата на съдебната администрация в условията на различните информационно-деловодни системи останаха водещи тематични направления. Постоянното надграждане на Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) и Унифицираната информационна система в Прокуратурата на РБ (УИС) обособява провеждането на редица обучителни форми, насочени към служителите в специализираната администрация. С участието на 343 съдебни служители в съдилищата бяха проведени 7 уебинара под наслов „ЕИСС практикум“ с акцент върху различните дейности на администрацията – „Регистратура“ в районен и в окръжен съд, гражданско деловодство, наказателно деловодство, Бюро „Съдимост“, съдебно сътрудничество по наказателни дела, връчване на съдебни книжа. Уебинарът „УИС практикум“ бе насочен към основните функционалности в УИС, електронния документооборот и регистрите в ПРБ и в него се включиха 51 участници.

Наред с това, председателят на ОС Благоевград, съдия Петър Узунов, инициира присъствено обучение с участието на 102 съдебни служители и съдии от съдебните райони на ОС Благоевград, ОС Перник и ОС Кюстендил, което бе проведено в Съдебната палата в гр. Благоевград. Целта на обучението бе да се подпомогне практическата работа с ЕИСС и да се даде отговор на конкретни, често задавани и трудно разрешими въпроси, свързани с обработката на дела, на които разработчикът все още не е дал задоволителни решения.

В поредно издание на темата „Основни аспекти в дейността на специализираната съдебна администрация във ВАС и административните съдилища в условията на електронно правосъдие“ с екип обучители съдия и съдебен администратор се включиха 33 служители от административните съдилища. В обучението бе поставен акцент върху работата в електронна

среда, приложението на ЕДИС, електронния обмен на информация, електронните дела и документи.

През годината бе обърнато и специално внимание на електронното заповедно производство. С оглед настъпилите промени в нормативната уредба и дигитализирането на процеса бе проведено обучение с участието на 35 служители от районните съдилища, насочено към повишаване на компетентността им при производствата по издаване на заповеди за изпълнение, разясняване на правата и задълженията им при осъществяването на процедурата и надграждане на знанията им относно актовете, издавани по този ред.

В проведеното в присъствен формат обучение "Практическо приложение на ЕИСС в работата на съдебните секретари" се включиха 34 участници. Учебното съдържание бе насочено към надграждане и повишаване качеството на техните знания относно изпълняваните административни дейности и умения за въвеждане на коректни данни в системата.

За служителите в служба „Архив“ бе организирано присъствено обучение с участието на 31 архивари от съдилищата. Акцентите в съдържанието бяха поставени върху различните аспекти от дейността по архивиране и съхраняване на делата, включително чрез систематизиране на добрите практики и унифициране на процесите.

33 служители от Прокуратурата на Република България опресниха своите знания и умения за работа с документи, регистрация на входящи и изходящи документи, електронен документооборот и електронни регистри по време на проведеното в присъствена форма обучение „Документооборот и деловодна дейност в Прокуратурата на РБ“.

Високият интерес към обученията, свързани с повишаване знанията на ИТ специалистите в съдилищата, дадоха основание за провеждане на уебинар

"Изграждане на съпътстващи софтуерни системи в инфраструктурата на съдебната единица", в който участваха 46 системни администратори. Обучението бе насочено към автоматизиране и управление на сървъри с помощта на инструменти като Docker и Vagrant, както и към основите на контейнеризацията и виртуализацията във връзка с въвеждането и администрирането на виртуализационна инфраструктура в органите на съдебната власт.

НИП продължи утвърдената практика да предоставя специализирани обучения за служителите с ръководни функции в органите на съдебната власт, които са изправени пред предизвикателствата на дигиталната трансформация и все по-сложното управление на човешки ресурси. За ръководните служители в Прокуратурата на Република България бе организирано обучение "Управление на съдебната администрация в Прокуратурата на Република България", в което взеха участие 36 съдебни администратори и специалисти „Човешки ресурси“. Основният акцент бе поставен върху управлението на човешките ресурси в Прокуратурата на Република България,

функционалните характеристики на служителите, длъжностните и поименни щатни разписания, конкурсните процедури и най-вече въвеждането на електронния трудов запис. За 26 служители на ръководни длъжности от съдилищата бе проведено обучение „Управление на човешките ресурси. Организационно поведение на съдебната администрация. Статут на съдебния служител“, насочено към актуалната нормативна уредба относно управлението на човешките ресурси с фокус върху единния електронен трудов запис и ролята на човешкия фактор при вземането на решения в дигитална среда.

За първи път през 2025 г. бяха организирани обучителни дейности, предназначени за аудитория от главни счетоводители в органите на съдебната власт. Нуждата от разработване на учебен план, свързан със

спецификите на професионалния микроклимат и механизмите за неговото управление, бе иницирана от Администрацията на Висшия съдебен съвет. В обучителния екип бяха привлечени висококвалифицирани експерти – директор на дирекция „Бюджет и финанси“ и началник отдел „Финансови разчети и разчети“ от АВСС, както и специалист-психолог от Министерство на правосъдието. Учебното съдържание бе насочено към придобиване на практически умения, усъвършенстване на работещи модели за регулация на професионалното поведение и предоставяне на възможности за повишаване на чувствителността към динамиката на процесите при изпълнение на пряката дейност. Особено внимание бе отделено на самооценката на готовността за проактивно участие в управлението на служебните ангажименти и неформални взаимодействия в служебна среда. Двете издания на обучението преминаха при изключителен интерес и в тях се включиха 72 участници.

Темата за етичното поведение на съдебните служители остава стратегическа и общовалидна за всички кадри в съдебната система. Спазването на етичните принципи в дейността на съдебната администрация е от ключово значение за авторитета на съдебната власт. Ето защо НИП продължи да провежда обучения в тази област и през 2025 г. В рамките на два уебинара на тема „Етично поведение на съдебния служител: Конфликти – решаване и предотвратяване“ участие взеха 58 служители от съдилищата и 47 от Прокуратурата на РБ. Основният акцент в учебните планове бе поставен върху подобряване на работната среда на съдебните служители, възможностите за преодоляване на конфликтите в работното ежедневие и при взаимодействие с граждани, с цел спазване на основните етични принципи и постигане на по-голямо обществено доверие в съдебната власт. Следва да се отбележи, че етичните предизвикателства в дейността на съдебните служители е изрично застъпена тема и в преобладаваща част от учебните планове за обученията по специализирани теми. Наред с това, в обучителните дейности, предназначени за новопостъпващите в съдилищата и Прокуратурата служители, изрично са разработени и включени отделни модули, свързани с прилагането на Етичния кодекс на съдебните служители. Част от интердисциплинарната тематика, която бе засегната в обученията на служителите от Прокуратурата на РБ, бе и уебинарът „Ключови подходи за ефективни работни процеси в ПРБ“, в който се включиха 61 участници.

Традиционно за служителите от съдилищата бе организирано обучение с 31 участници, свързано със Закона за защита на личните данни, с основна цел да структурира техните знания относно обработването на личните данни и да развие практически умения за прилагането им в ежедневната работа.

Влизането в сила и прилагането на Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗАПСПОИН), въведе нови задължения и процедури за органите на съдебната власт. Това обуслови необходимостта от разработване на специализирано обучение за съдебните служители, ангажирани с разглеждането на сигнали, с цел осигуряване на законосъобразност, защита на подателите и ефективно прилагане на законовите изисквания. В проведеното обучение се включиха 25 съдебни служители, титуляри и заместници по чл. 14 от ЗЗАПСПОИН.

Неотменима част от цялостното професионално поведение на съдебните служители е работата с граждани. В изпълнение на мерките по Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) през 2025 г. бе проведено обучение „Съдебно-административно обслужване на граждани. Приобщаване на малцинствени общности, уязвими

групи и лица в неравностойно положение“ с 35 участници.

Основната цел на обучението бе да се подобри качеството на

административните услуги в съдилищата чрез успешно прилагане на стандартите на професионалното обслужване, като се надграждат знанията и уменията на съдебните служители за осигуряване на равенство, приобщаване и участие на представители на малцинствени общности, уязвими групи и лица в неравностойно положение в качеството им на потребители на съдебни услуги.

Повишаването на езиковата култура на професионалната общност в съдебната система остава устойчив аспект в обучителната дейност на Института, който продължи да се развива и през 2025 г. Интересът към тази тематична област е традиционно висок и поради това, с цел разширяване на оперативния капацитет на съдебната администрация с допълнителни „твърди“ умения за правилно боравене с професионална лексика – както в устната реч, така и в писмена форма – НИП предложи две издания на уебинар на тема „Езикови особености в съдебните документи: Лексика“. Акцентът в новоразработения учебен план бе поставен върху актуалните правила на Българската академия на науките относно словообразуването, както и най-често срещаните грешки в съдебната лексика, подкрепени с примери. В

семинарите взеха участие общо 129 участници, от които 127 служители и 2 съдии.

И през 2025 г. Националният институт на правосъдието продължи последователно да развива и укрепва международното сътрудничество и обучителните инициативи, насочени към съдебните служители, чрез активно участие в международни програми и проекти. В резултат на това български съдебни служители получиха възможност да се включат в редица обучения, обмени и инициативи на Европейската мрежа за съдебно обучение (ЕМСО) в различни правни области, сред които гражданско, наказателно право, права на човека, специализирано езиково обучение, развитие на дигитални умения и други. В рамките на Програмата за обмен на ЕМСО съдебни служители осъществиха учебни посещения и участваха в общи и специализирани обмени в Европа, като паралелно с това Институтът два пъти беше домакин на групови обмени за съдебни служители от ЕС в България.

Реализираните международни обучителни инициативи и обмени допринесоха за развитието на съдебната администрация и за повишаване на квалификацията на съдебните служители в ключови области на правото, а положените усилия и постигнатите резултати отразяват ангажираността на Националния институт на правосъдието към продължаващо усъвършенстване на българската съдебна система чрез активното участие и на представителите на съдебната администрация в международното сътрудничество в областта на съдебното обучение и обмяната на опит на европейско ниво.

Данните от обобщените анкети за оценка, попълвани от участниците след приключване на всяко обучително събитие, показват висока степен на удовлетвореност от ефективността и качеството на проведените обучения. Обратна връзка по отношение организацията на обученията, тематичния обхват и учебните материали, представянето на преподавателите и други елементи на обучителния процес са предоставили 94,66 % от участниците, завършили обученията.

Средната оценка за цялостната организация на обучителните дейности за съдебните служители през 2025 г. е Отличен (5,82), средната оценка за представянето на преподавателите също е Отличен (5,88).

През 2025 г. в обучителните дейности участваха общо 41 временни преподаватели, от които 24 съдебни служители, 15 съдии и 2 експерти извън съдебната система. Всички преподаватели са оценени с много добри и отлични оценки, което потвърждава високото качество на преподавателския състав и на проведените обучения.

ОБУЧЕНИЕ НА СЪДЕБНИ ЗАСЕДАТЕЛИ

Началното обучение на съдебните заседатели в Националния институт на правосъдието се провежда в изпълнение на чл. 30 от Наредба № 7 за съдебните заседатели, във връзка с чл. 73, ал. 6 от Закона за съдебната власт.

През 2025 г. започнаха новите мандати на съдебните заседатели в 17 от съдилищата, а в 6 други съдилища бе реализиран допълнителен избор и встъпване на нови съдебни заседатели. В партньорство с тези 23 районни и окръжни съдилища, НИП организира началното обучение в предвидения от закона тримесечен срок.

Затрудненията при набирането на кандидати за съдебни заседатели и възможността за удължаване на мандати до полагане на клетва от новоизбраните съдебни заседатели при условията на чл. 68д. от ЗСВ, наложиха многократни промени в планирането и провеждането на началното обучение на заседателите през годината.

Основната част от обученията (16 бр.) се проведеха с малки на брой групи съдебни заседатели под формата на курс за самоподготовка с електронен достъп до пълния набор от учебни материали в Портала за електронно обучение на НИП. Продължителността на обученията за самоподготовка беше определяна от отделните съдилища съобразно броя на заседателите и тяхната основна заетост, като варираше от 7 до 31 дни. Курсът за самоподготовка преминаха 142 съдебни заседатели.

В останалите съдилища, с по-голям брой съдебни заседатели, обученията се проведеха в хибриден формат, съчетаващ самоподготовка и присъствена форма. В този формат бяха проведени обученията в 7 съдилища, с участието на 304 съдебни заседатели.

Учебната програма за начално обучение на съдебните заседатели има за цел да ги запознае с основните аспекти в устройството и работата на органите на съдебната власт, статута и етичните измерения на тяхната дейност, както и да предостави основни знания от наказателното право и процес, необходими за пълноценното участие на съдебните заседатели в провеждането и решаването на съдебните дела.

Общият брой на преминалите задължителното начално обучение през 2025 г. съдебни заседатели е 446.

През 2025 г. бе проведено текущо присъствено обучение в РС Кърджали по чл. 30, ал. 2 от Наредба № 7 за съдебните заседатели. Целта на обучението бе да се повиши квалификацията на съдебните заседатели чрез надграждане на вече придобитите основни знания в областта на наказателното право и

процес, с оглед осигуряване на компетентното им включване в разглеждането и решаването на съдебните дела.

Общият брой на преминалите обучение за поддържане и повишаване на квалификацията през 2025 г. е 15 съдебни заседатели.

ДИРЕКЦИЯ „ЕЛЕКТРОННО ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ РЕСУРСИ“

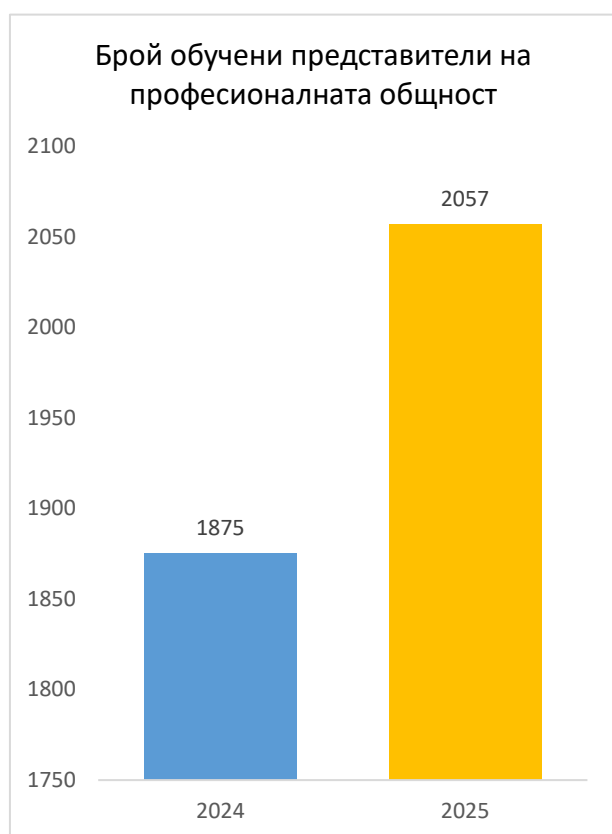
Директор: Дорина Христова

Дирекция „Електронно обучение и информационни ресурси“ продължава да изпълнява ключова роля в развитието на електронното съдебно обучение в Националния институт на правосъдието (НИП).

Дейността през 2025 г. бе насочена към предоставяне на качествени обучителни дейности за текуща квалификация, усъвършенстване на обучителните формати и поддържане на технологичната инфраструктура на Института.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОБУЧИТЕЛНАТА ДЕЙНОСТ

През 2025 г. се наблюдава устойчиво нарастване на интензитета на обученията:

– 34 обучителни дейности – увеличение с 13% спрямо предходната година;

– 2057 участници – ръст от 10% в сравнение с 2024 г. с разнообразен професионален профил

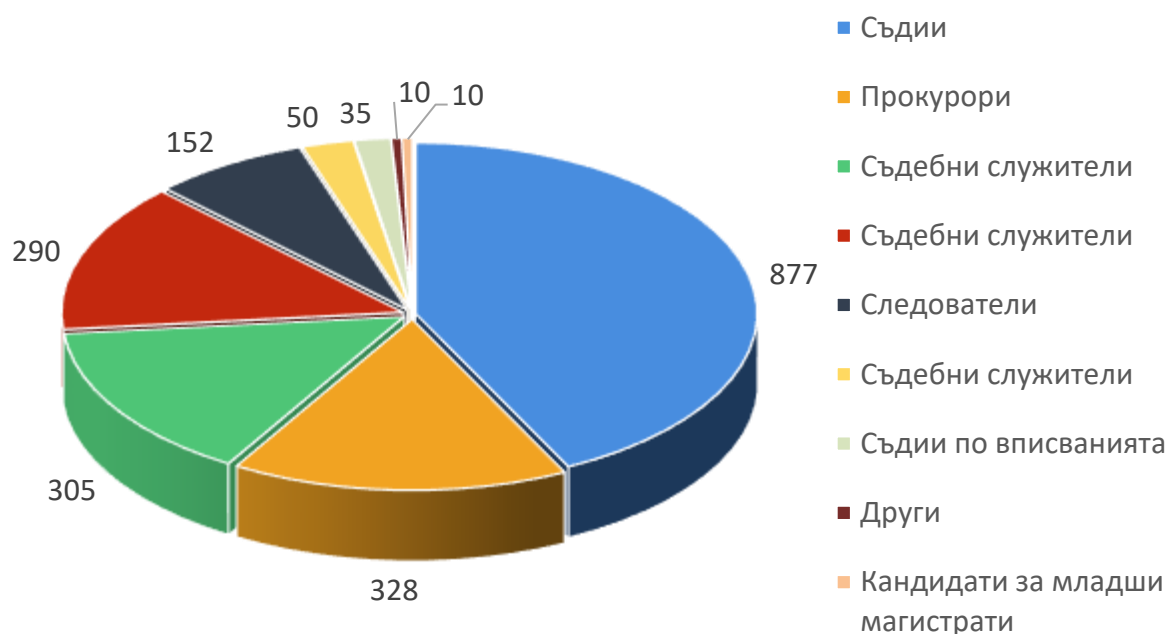
– 78% успешно завършили – отчита се лек спад (от 89% през 2024 г.), дължащ се на използването на интензивни онлайн формати.

– Видовото разнообразие на електронните обучения обхваща, както провеждане на уебинари, така и на по-продължителни електронни дистанционни обучения. Като тенденция беше въведена практика за включване на асинхронни форуми, отворени за участниците след

приключване на уебинарните занятия. Форматът предполага необходимост от осмисляне на интензивно предоставената информация и това позволява последваща комуникация с преподавателите.

Профил на аудиторията и интерес

Разпределение по длъжност на участниците в обучителната дейност на дирекция ЕОИР

Анализът на участниците през 2025 г. показва следните тенденции:

- Ръст на участие: прокурори, следователи, прокурорски помощници, съдебни служители и съдии по вписванията;
- Спад в участието: адвокати и държавни съдебни изпълнители.

Тематично съдържание и обновяване

Дирекцията поддържа висока степен на актуалност на предлаганите теми:

- 96,7% обновяване на тематичното съдържание през 2025 г.
- Засилен фокус върху тематичните области: наказателно и гражданско право, съдебни експертизи, използване на изкуствен интелект, електронно правосъдие и защита на правата на детето.

Най-атрактивни електронни обучения

- „Водене на заповедното производство в електронна форма“ с 174 участници

- „Правни и практически аспекти при валидиране на квалифицирани електронни подписи, положени в електронни документи“ с 105 участници
- „Искове по Закона за наследството“ с 86 участници
- „Искове по Семейния кодекс“ с 82 участници
- „Съдебно-психиатрични експертизи - наказателноправни аспекти“ с 81 участници

Специален акцент следва да бъде поставен върху сертификационния самообучителен курс „Въведение в правосъдието за деца. Актуални наказателноправни аспекти“, публикуван през месец септември 2023 г. От тогава до момента в него има над 1000 записани участници, от които 747 са сертифицирали придобитите компетентности.

През 2025 г. стартира създаването на поредица от аудиоподкасти, посветени на правото на околната среда. В поредицата са включени теми, в които се разглеждат екологичното право на ЕС, актуалната практика на СЕС и практическите аспекти на съдебния контрол и преюдициалните запитвания. Аудиоформатите ще бъдат на разположение в Портала за електронно обучение през 2026 г.

Формати и техническа обезпеченост

През отчетния период се утвърдиха тенденциите към използване на платформата Zoom и оптимизиране времетраенето на онлайн събитията:

- Брой онлайн събития (общо за НИП): Проведени са 114 събития чрез платформата Zoom;
- Средна продължителност на обученията в Zoom: 1 час и 57 минути (намаление с 28 минути спрямо 2024 г.).

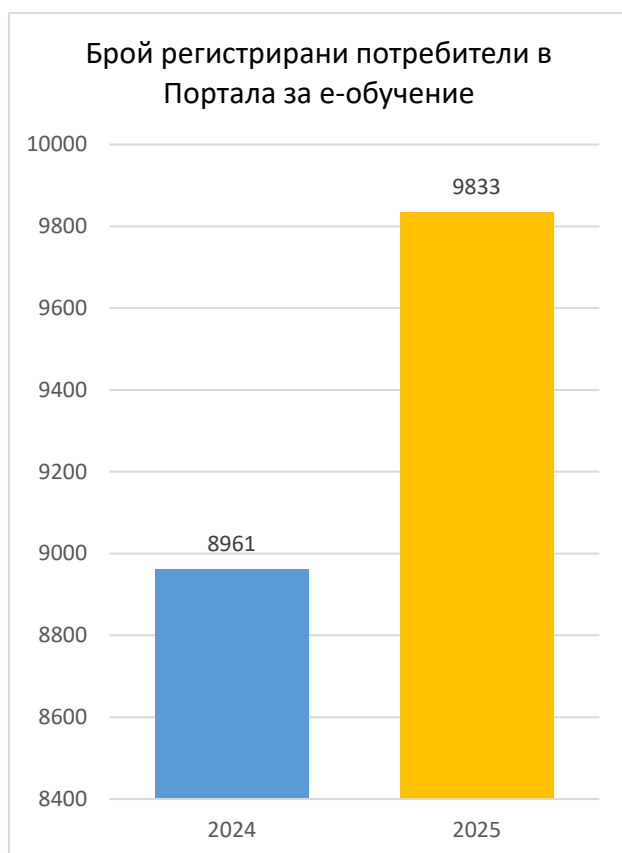
Оценка на ефективността (на база обратни връзки)

Участниците в обученията дават висока оценка за експертността на преподавателите:

- Оценка за преподавателите: 5,76 (повишение спрямо предходната година).
- Оценка за организацията: 5,55 (причините варират от технически затруднения в процеса на заявяване на участие, през проблем при работа с линковете за Zoom до затруднения при изтегляне на удостоверения за участие).

ПОРТАЛ ЗА ЕЛЕКТРОННО ОБУЧЕНИЕ

Порталът продължава да бъде основната среда за провеждане на дистанционните обучения и споделяне на ресурси.

През 2025 г. версията на използвания софтуер беше надградена до 4.5.

- Към края на 2025 г. броят на потребителите е 9833;

- Най-висока активност се отчита в секциите за първоначално обучение на млади магистрати и специализираните самообучителни курсове;

Анализът на курсовете с най-висока потребителска активност разкрива тенденции, които могат да служат за ориентири в бъдещата обучителна дейност:

- Включването на различни интерактивни елементи – задания, тестове, геймификация и др.,

подкрепят интереса и стимулират обучаемите да работят по-активно в обучението.

- Правната актуалност на теми като водене на заповедно производство, производства по договорите за издръжка и гледане и др. водят до завишен потребителски интерес.
- Предоставянето на курсове за самостоятелно обучение, включително и ресурсите в дигиталната библиотека, е добър подход в обучението на ангажирани професионалисти. Конкретен пример за интереса към самообучителните курсове е публикуваната поредица от аудиолекции, посветени на съдебната практика на ВКС по проблеми, свързани с доказването. Изборът на аудио формат е в отговор на нуждите на силно ангажираните магистрати и позволява усвояване на специализирано съдържание в гъвкаво време и среда. В курса са записани 138 участници.
- Висока активност се отчита в края на първото тримесечие и през последното тримесечие на годината. Макар и по-ниска, активността

през месеците юли и август показва, че Порталът се използва за самоподготовка и извън активния учебен сезон.

- Нови функционалности през 2025 г.: Порталът за е-обучения послужи като основа за изграждане на софтуерна среда за провеждане на изпити на кандидатите за младши съдии, прокурори и следователи. В резултат е настроена платформа („Изпитен център“), предназначена за провеждане на електронни изпити в контролирана и сигурна среда.

Проведените на 125 изпитни сесии на входящи изпити в рамките на първоначалното обучение потвърждава ефективността на подхода. Анализът от направената апробация показва:

- Възможност за преодоляване на субективния фактор чрез автоматизирано оценяване.
- Гарантиране на самостоятелната работа чрез технологични решения (ограничаване на навигацията в тестовете, достъпът до външни интернет ресурси по време на изпита и т.н.).
- Високо потребителско доверие: В проведените анкети над 91% от курсистите дават висока оценка на организацията и техническото изпълнение на процеса.

Използването на специализирана платформа за изпити е стандарт в практиката на образователните институции. Функционирането на подобни софтуерни среди е свързано с поддържането на технологична и експертна обезпеченост, която да гарантира надеждността на изпитните процеси и устойчивостта на общата дигитална инфраструктура на Института. Съществено предимство на този подход са възможностите за анализ в статистическия раздел на платформата, които позволяват детайлно проучване на постигнатите резултати и последващ анализ на специфичните нужди на изпитваните на обучаемите.

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦА НА НИП (WWW.NIJ.BG)

Сайтът на Института остава основен канал за информираност и достъп до услугите на НИП.

- През 2025 г. 15 500 са регистрирани посетители;
- **Най-посещавани секции:** Традиционно най-голям интерес има към началната страница, новините и секциите за обучение (ТОМОМ и е-обучение);

- Наблюдава се тенденция за запазване на високия дял на достъп през компютър/лаптоп (около 72%), като същевременно се засилва използването на мобилната версия на сайта (28 % от потребителите);
- Потребителите достигат до сайта основно чрез търсачки (Google, Bing) и ведомствени мрежи (на Прокуратурата и ВСС).

ЕЛЕКТРОНЕН ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН

НИП продължава традицията за издаване на периодичен е-бюлетин, стартирала през 2018 г.

- През отчетния период е издаден **брой № 9**, посветен на темата „Лидерски умения“. Бюлетинът е базиран на проучвателен доклад на български и норвежки експерти в рамките на проект „Инициатива за развитие на лидерски умения в съдебната система и обучение на професионалисти в съдебната система“, договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № 93-00-93 от 20.09.2024 г. от Фонда за двустранни отношения на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021 г. Текстът

позволява да се проследят съвременните тенденции в тематичните обучения на лица, заемащи ръководни длъжности в съдебните системи на различни държави, както и на съдии и прокурори без ръководни функции;

- Бюлетинът се публикува на интернет страницата на Института и е общодостъпен формат за популяризиране на добрите практики и постигнатите резултати в съдебното обучение.

ДИГИТАЛНА БИБЛИОТЕКА И БИБЛИОТЕЧЕН КАТАЛОГ

1134
Записани в
дигиталната
библиотека

Дигиталната библиотека предоставя свободен достъп до специализирани юридически издания и наръчници.

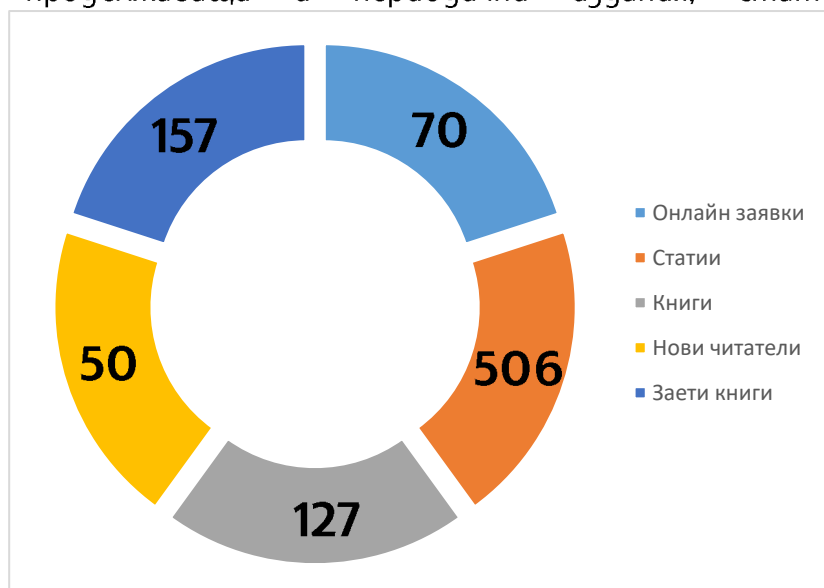
- Общият брой ресурси в библиотеката е 122 (през 2024 г. те са били 112). Дигиталните ресурси са обогатени с издания на Института, публикувани с финансовата помощ на инициатива „Насърчаване на културата на самообучение на професионалистите в съдебната система“, финансирана по Фонда за двустранни отношения на програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм.
- Най-често презглеждани остават практическите ръководства за съдии и прокурори по гражданско и наказателно право. Трите най-използвани електронни издания през годината са:
 - Наказателно материално право. Ръководство за съдии, прокурори и следователи, книга 4;
 - Ръководство на граждански съдебен състав, книга 3
 - Наказателно материално право. Ръководство за съдии, прокурори и следователи, книга 1.

ЕЛЕКТРОНЕН КАТАЛОГ (ILIB.NIJ.BG)

Поддържа се възможност за онлайн регистрация и запазване на книги, което улеснява самоподготовката на магистратите. Важен аспект от реализацията на съвременния учебен процес, изискващ осигуряване на подкрепяща обучителна среда и създаване на условия за развиване на знания, умения и компетентности чрез самоподготовка, са и възможностите, които предлага библиотеката на НИП чрез електронния библиотечен каталог (ilib.nij.bg).

По традиция през годината бяха отделени средства и ресурси за поддържане на реалната библиотека на НИП, която се помещава в сграда на

Института. Предоставените актуални библиографски описания на книги, продължаващи и периодични издания, статии и др. ориентират

потребителите за наличните издания в библиотеката на НИП. Възможността за онлайн регистрация за ползване на библиотечния каталог и запазване на хартиено издание е в услуга на представителите на професионалната общност.

Ключов фактор за успеха на реализираните обучителни дейности е високата степен на актуализация на съдържанието (96,67%) и успешно интегриране на иновативни теми. Експертността на лекторите продължава да бъде основна силна страна, като получава по-висока оценка спрямо предходната година. Същевременно, преминаването към по-компактни и интензивни формати (средно под 2 часа на събитие) отговори на нуждите на магистратите за по-добра ангажираност и ефективно управление на времето.

В перспектива, натрупаният през 2025 г. опит създава стабилна основа за по-нататъшно утвърждаване на електронното обучение като основен инструмент за съдебна квалификация. Бъдещите усилия ще бъдат насочени към повишаване на процента на завършилите и по-ефективното представяне на обучения по стратегически важни теми, за да се отговори на високите изисквания на професионалната аудитория на НИП.

ИНИЦИАТИВИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ФОНДА ЗА ДВУСТРАННИ ОТНОШЕНИЯ НА ПРОГРАМА „ПРАВОСЪДИЕ“, НОРВЕЖКИ ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ 2014-2021

„ИНИЦИАТИВА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЛИДЕРСКИ УМЕНИЯ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА И ОБУЧЕНИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА“ С ПАРТНЬОР НОРВЕЖКА СЪДЕБНА АДМИНИСТРАЦИЯ (НСА)

В рамките на инициативата, през 2025 г. Националният институт на правосъдието проведе пилотно онлайн проучване сред представителите на съдебната система относно потребностите от обучение по лидерски умения, въз основа на който бе изготвен проучвателен доклад, включващ анализ на добри практики за обучение на съдебни лидери в рамките на Европейската мрежа за съдебно обучение и в държави извън ЕС.

На 27 март 2025 г. беше организирана публична дискусия на тема „Лидерството в съдебната система“, в партньорство с НСА, на която бяха представени резултатите от проучването и норвежкият модел за обучение по лидерство, в която се включиха 50 представители на професионалната общност. Докладът беше публикуван в електронния портал за обучение на НИП и преведен на английски език за партньора по проекта. снимка

В рамките на проектните дейности бяха организирани и три обучения с участието на български и чуждестранен лектори на теми: „Киберпрестъпления“, „Съдиите и прокурорите като лидери и публични личности“ и „Изкуственият интелект като стратегически инструмент в съдебната система“. В обучителните събития се включиха общо 114 участници (42 съдии, 50 прокурори, 20 следователи и 2 съдебни помощници).

ИНИЦИАТИВА „НАСЪРЧАВАНЕ НА КУЛТУРАТА НА САМООБУЧЕНИЕ НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА“

Проектната инициатива беше насочена към разширяване на достъпа до качествени самообучителни ресурси и развитие на устойчив модел за тяхната дигитализация и използване в съдебната система.

В рамките на проекта бяха издадени четири самообучителни ресурса от поредицата „Знанието е сила“ – „Ръководство на наказателен съдебен състав. Производство пред първата инстанция. Книга втора“, „Наказателно материално право. Ръководство за съдии, прокурори и следователи. Книга четвърта“, „Ръководство на граждански съдебен състав. Книга трета“ и „Ръководство на административния съдия – обща и специална част. Книга втора“. В зависимост от процесуалната им роля, всички български съдии,

прокурори и следователи получиха екземпляри от изданията, а електронните версии на самообучителните ресурси са достъпни в Портала за електронно обучение на НИП.

Паралелно с това, в сътрудничество с Норвежката съдебна администрация, бяха разработени Насоки за дигитализация на самообучителните ресурси на НИП, които бяха публикувани в електронния портал на Института.

МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПАРТНЬОРСТВА

През 2025 г. Националният институт на правосъдието продължи да развива активна и разнообразна международна дейност, насочена към повишаване на професионалната компетентност на магистратите и съдебните служители, укрепване на европейското съдебно сътрудничество и утвърждаване на общи стандарти и ценности, базирани на върховенството на правото, взаимното доверие и зачитането на основните права. Международната дейност на Института се реализира чрез участие в европейски мрежи и програми за обмен, програма АЯКОС, организиране на специализирани обучения и семинари, участие в проекти, както и чрез изграждане на стратегически партньорства с ключови институции на национално и европейско ниво.

През изминалата година международната дейност на НИП се развиваше активно в следните основни направления:

- Широко участие в инициативите на ЕМСО и активна мобилност на магистрати;
- Устойчиво партньорство с Академията по европейско право (ERA) в ключови области на европейското право;
- Участие в европейски проекти, свързани с дигитализацията на правосъдието;
- Разширяване на институционалните партньорства в сферата на правата на човека.

Тези дейности затвърдиха ролята на НИП като национален и европейски център за съдебно обучение и международно сътрудничество.

ЕВРОПЕЙСКА МРЕЖА ЗА СЪДЕБНО ОБУЧЕНИЕ (ЕМСО)

Като активен член на Европейската мрежа за съдебно обучение, през 2025 г. Националният институт на правосъдието участва във всички ключови инициативи и дейности на Мрежата – водещата европейска платформа за обучение и професионално развитие на съдии, прокурори, съдебни служители и обучители.

Годината бе особено значима за ЕМСО, която чества 25 години от създаването си със специално юбилейно събитие във Франция, на което присъстваха представители на обучителните институции от цяла Европа, включително и НИП.

Участието на НИП в дейностите на ЕМСО допринесе за по-широкото включване на работещите в българската съдебна система в европейското съдебно пространство и за обмена на добри практики с партньорски институции от държавите членки – 290 български магистрати и съдебни служители участваха в семинари в чужбина, организирани от Мрежата, а още 103 български участници се включиха в обмени и учебни посещения на ЕМСО в други държави в ЕС.

Домакинство на международни семинари от Каталога на ЕМСО

През 2025 г. Националният институт на правосъдието бе домакин на два международни семинара от Каталога на ЕМСО, насочени към ключови аспекти на европейското съдебно сътрудничество и развитието на професионалните умения на магистратите.

През април 2025 г. в София се проведе семинар на тема „Комуникационни умения и уязвимост“, който събра български магистрати и техни колеги от редица държави членки на ЕС. Обучението предостави платформа за обмен на опит и добри практики при работата с уязвими лица в съдебния процес, като постави акцент върху развитието на комуникационни умения и повишаване на чувствителността към специфичните потребности на участниците в производствата. Международният лекторски екип включваше утвърдени магистрати и експерти по комуникация от водещи европейски обучителни институции.

През октомври 2025 г. Институтът беше домакин и на международен семинар на тема „Европейската заповед за разследване в практиката и електронни инструменти“, организиран съвместно с ЕМСО. В обучението участваха съдии, прокурори и следователи от 17 държави членки на ЕС, които задълбочиха знанията си относно прилагането на Европейската заповед за разследване, процедурите по издаване и изпълнение, както и използването на

цифрови инструменти за съдебно сътрудничество, включително платформата eEDES. Семинарът съчета теоретични дискусии с практически упражнения и представяне на добри практики от различни национални юрисдикции.

Домакинството на тези обучения наградява установеното партньорство на НИП с ЕМСО, като допринесе за засилване на трансграничния професионален диалог и за практическото прилагане на европейските инструменти за съдебно сътрудничество.

Продължихме участието си в проекта на ЕМСО „Жените в правосъдието“. В рамките на проекта бе организиран уебинар на тема „Жените в лидерството“, в който взеха участие 20 жени-лидери от европейски държави, от различни сектори на правосъдието. Голямата част от обучението беше дискуссионна, на принципа на обмен на мнения и опитност. Участничките споделиха своя професионален път към лидерството и различните предизвикателства, които е трябвало да преодоляват. В края на срещата модераторите на уебинара формулираха принципни подходи и стратегии за справяне с препятствията чрез практически инструменти и примери за устойчивост и адаптивност.

Обучения на НИП, включени в Каталог+ на ЕМСО

През 2025 г. две обучения на Националния институт на правосъдието, насочени към актуални и значими теми от европейското и националното право, както и към предизвикателствата пред съвременното правосъдие бяха включени в Каталог+ на ЕМСО, давайки възможност на чуждестранни съдии и прокурори да се включат като участници.

В периода 12-13 юни 2025 г. в София, НИП проведе обучение на тема „Дигитализация на съдебната система - стъпка към общо европейско пространство в областта на правосъдието“, насочено към повишаване на професионалната квалификация на съдиите, прокурорите и съдебните помощници. В обучението взеха участие 45 съдии и съдебни служители, от които 7 чуждестранни участници – от Гърция, Испания, Италия, Румъния, Словакия и Франция. Програмата включваше анализ на Регламент (ЕС) № 910/2014, новоприетите Регламент 2023/2844 и Директива 2023/2843, както и практическите аспекти на цифровите инструменти в съдебното сътрудничество. Акцент бе поставен и върху информационни системи за цифровизация на правосъдието ЕИСС, ЕДИС и e-CODEX, както и върху ролята на изкуствения интелект в правосъдието.

През ноември 2025 г. НИП проведе и второто за годината международно обучение в рамките на Каталог+ на ЕМСО на тема „Изкуственият интелект и правосъдието – етика, ефективност и отговорност в дигиталната трансформация на правосъдието“, в което взеха участие 31 съдии, прокурори и следователи от България и 5 участници от Италия, Полша, Португалия, Румъния и Хърватия. В рамките на семинара бяха обсъдени етичните и правните измерения на използването на ИИ, въздействието му върху основните права, рисковете от алгоритмична пристрастност, защитата на личните данни и предизвикателствата, които дигиталната трансформация поставя пред съдебната система. Специално внимание беше отделено на ролята на ИИ при превенцията, разкриването и разследването на престъпления, анализа на данни и работата с доказателства в киберсредата, както и на феномена deepfake и бъдещото развитие на съдебната практика.

Провеждането на тези обучения в рамките на Каталог+ на ЕМСО затвърди приноса на НИП към развитието на европейското съдебно обучение, като предостави платформа за споделяне на експертиза, добри практики и иновативни подходи в отговор на динамично развиващата се правна и технологична среда.

Програма за обмен на ЕМСО

НИП продължи активното си участие в Програмата за обмен на ЕМСО и през 2025 г. – ключова инициатива за професионално развитие и транснационален обмен сред съдии, прокурори, следователи, съдебни служители и обучители от държавите членки на ЕС. Програмата за обмен предлага различни формати, включително общи обмени, специализирани обмени по конкретни правни области, обмени за съдебни лидери, обмени за съдебни обучители и учебни посещения, позволявайки на участниците да се запознаят с ежедневната работа в чужди съдилища и прокуратури, да обменят добри практики и да изграждат професионални мрежи с колеги от други държави. Тези обмени допринасят за задълбочаване на разбирателството между различните правни системи, укрепване на взаимното доверие в рамките на европейската съдебна общност и усвояване на модерни подходи в съдебната практика и управление.

През годината в различните формати на програмата за обмен в чужбина участваха 103 български магистрати и съдебни служители, а общо 74 чуждестранни участници се включиха в обменни дейности в България, организирани с координацията на НИП.

СЪТРУДНИЧЕСТВО С АКАДЕМИЯТА ПО ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО (ERA)

През 2025 г. НИП продължи и разшири партньорството си с Академията по европейско право (ERA) чрез участие на български съдии и прокурори в редица специализирани обучения, финансирани от Европейската комисия:

Антидискриминационно право на ЕС и право на ЕС в областта на равенство между половете

11 български магистрати взеха участие в серия от семинари по антидискриминационно право на ЕС в Упсала (Швеция), Краков (Полша) и Трир (Германия) и право на ЕС в областта на равенство между половете в Брюксел (Белгия), Лимасол (Кипър) и Белград (Сърбия).

Домакинство на семинар по право на околната среда

В периода 19-21 март 2025 г. Националният институт на правосъдието беше домакин на международен семинар на ERA с участието на 27 съдии и прокурори, на тема „Въведение в законодателството на ЕС в областта на околната среда, оценката на въздействието върху околната среда и промишлените емисии“, организиран с подкрепата на програмата „Еразъм+“. Основен акцент беше поставен върху прилагането на правото на ЕС, достъпна до правосъдие и съдебната практика на Съда на ЕС.

Проект „Обучение на съдебни служители и съдебни изпълнители в областта на цифровизацията на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела“

През изминалата година НИП подкрепи проекта на ERA „Обучение на съдебни служители и съдебни изпълнители в областта на цифровизацията на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела“, който акцентира върху цифровизацията в сферата на съдебното сътрудничество по граждански и наказателни дела и предвижда провеждането на десет правно-лингвистични семинара и създаването на 12 подкаста. Освен, че български съдебни служители ще могат да участват във всички дейности по проекта в чужбина, през 2026 г. НИП ще бъде домакин на едно от езиковите обучения.

ДРУГИ ЕВРОПЕЙСКИ ПРОЕКТИ

Наред с ежегодното участие в дейностите на ЕМСО и дългогодишното партньорство с ERA, НИП участва в реализирането на международни програми и проекти с партньорски школи и институти в областта на европейското право:

Национален институт на магистратурата (НИМ), Румъния

През 2025 г. НИП участва като **партньор на Националния институт на магистратурата (Румъния) в проекта *CiviLink: Connecting Borders through e-CODEX Judicial Training***, финансиран по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия.

Проектът има за цел да насърчи цифровизацията на националните съдебни системи и да повиши дигиталните умения на магистратите и съдебните служители за използване на e-CODEX и прилагане на регламентите на ЕС в областта на трансграничната електронна комуникация по граждански дела.

В рамките на проекта през 2025 г. бяха разработени обучителни материали и проведени уебинари и транснационални семинари в Букурещ (Румъния) и Барселона (Испания) с участието на български и европейски съдии и съдебни служители.

Европейски институт за публична администрация (ЕИПА), Люксембург

НИП се присъедини като **партньор на Европейския институт за публична администрация (ЕИПА), Люксембург**, по проект „*Съдебна система, използваща интелигентни технологии: изкуствен интелект и блокчейн за оптимизирано съответствие в ЕС*“ (JUST AI-BLOC EU), с финансовата подкрепа на програма „Правосъдие“ на Европейската комисия. Български магистрати и съдебни служители ще имат възможност да участват в хибридни обучения за интегриране на изкуствения интелект и технологията блокчейн в рамките на съдебните процеси с цел подобряване на ефективността, прозрачността и сигурността, като същевременно се гарантира съответствие с регулаторните рамки на ЕС. В унисон с програмата за цифров преход на ЕС, амбицията на проекта е да предложи трансформиращо решение за съдебните системи на ЕС, което да повиши ефективността, сигурността и доверието в европейското правосъдие.

Национална школа на магистратурата, Франция

Приключи успешно реализацията на проект „Дружелюбно правосъдие за непридружените непълнолетни, които попадат в досег с престъпни мрежи“ (JUST CHILD), финансиран по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия и осъществен в периода 2024 - средата на 2025 г. от Националната школа на магистратурата на Франция в партньорство с НИП и съдебните школи на Белгия, Испания, Италия, Румъния и Холандия, както и с подкрепата на съдебните обучителни институции в Португалия, Албания, Босна и Херцеговина и Косово. Проектът беше насочен към укрепване капацитета на магистрати,

адвокати и други специалисти, ангажирани в областта от подкрепящите проекта държави членки на ЕС, да зачитат ефективно процесуалните права на непридружените ненавършили пълнолетие лица, участващи в наказателното производство в различно процесуално качество, особено при по-сложни дела, свързани с трансгранична организирана престъпност, както и към улесняване на обмена на опит и добри практики в областта.

На 15 и 16 май 2025 г. в Париж се проведе заключителна международна конференция по проекта, насочена към засилване на сътрудничеството и обмена на информация между държавите в разглежданата област, с участието и на съдии и прокурори от България.

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПАРТНЬОРСТВА

Съвета на Европа

Програмата на Съвета на Европа за обучение по права на човека на професионалистите в областта на правото (**HELP** - Human Rights Education for Legal Professionals) е водещата европейска платформа за обучение на правни експерти (съдии, прокурори, адвокати, служители) по правата на човека, целяща да повиши капацитета им да прилагат европейските стандарти в практиката си чрез онлайн курсове, материали, базирани на съдебната практика на ЕСПЧ, и мрежи за споделяне на знания, осигурявайки по-голяма последователност в правораздаването и прилагането на правата.

Като висок атестат за дългогодишното сътрудничество със Съвета на Европа, през изминалата година заместник-директорът на НИП, г-жа Силвия Димитрова, беше определена за фокусна точка по Програма HELP на Съвета на Европа. Фокусните точки на програмата са ключови лица за контакт между Секретариата на HELP и националните институции за обучение, координиращи адаптирането и провеждането на онлайн курсовете на HELP за съдии и прокурори в съответните страни.

УЧЕБНА СРЕДА

В рамките на утвърдения бюджет на НИП и за обезпечаване основната дейност на Института са възложени общо 37 обществени поръчки, от които 2 са проведени чрез процедура, 1 чрез събиране на оферти с обява за доставки, услуги и строителство за осъществяване на дейностите по експлоатация, поддръжка и функциониране на съоръжения и системи, както и за поддръжка на предоставените за стопанисване сгради. Една обществена поръчка е открита през м. декември 2025 г. и е в процес на възлагане чрез събиране на оферти с обява.

През отчетния период бяха приключени/изпълнени по надлежния ред 10 обществени поръчки, възложени чрез провеждане на процедури, възложени през преходни години.

Във връзка с възложените правомощия на директора за НИП за ползване и стопанисване на имота в гр. Банкя и през 2025 година продължиха предварителните и необходими действия за реализиране на инвестиционен проект „Реконструкция на съществуващи сгради в имот, публична държавна собственост, находящ се в гр. Банкя, ул. „Стефан Стамболов“ № 4 за създаване на учебен комплекс на НИП“. Извърши се актуализация на кадастъра и кадастралната карта в съответствие с приет подробен устройствен план за имота. За тази цел НИП сезира Областния управител на гр. София за необходимостта от издаване на нови актове за държавна собственост във връзка с приет проект за изменение на кадастралната карта и кадастралните регистри на имота. Издадени са нови актове за държавна собственост. Извърши се пазарна консултация за определяне на актуалната прогнозна стойност на обществена поръчка за възлагане изработване на инвестиционен проект, възложи се изготвяне на техническо задание от външен експерт с необходимата професионална квалификация, архитект с пълна проектантска правоспособност и се пристъпи към подготовка на документацията за възлагане на обществената поръчка за изработване на инвестиционен проект и събиране на изходни данни от компетентните органи.

БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

В изпълнение на възложените от Закона за съдебната власт функции НИП провежда обучителни дейности, финансирани от бюджета на съдебната власт, със средства по Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014 – 2021 и други международни проекти по Програма „Правосъдие“ на Европейската комисия.

При първоначално одобрен бюджет 6 626 900 лв., в края на 2025 г. НИП отчита окончателен бюджет в размер на 9 219 937 лв. и изпълнение на бюджета в размер на 9 097 506 лв. или 98,67 %. Към стопанска област „Бюджет“ е отчетено финансиране, както следва:

1. Проект „Укрепване на капацитета на съдебната система за осигуряване на ефективен достъп до правосъдие на децата“, рег. № РД-15-23/29.07.2024 г. програма „Закрила на деца“ на фондация „Лъчезар Цоцорков.

- Наличен аванс на 01.01.2025 г. 90% от стойността на договора – 33709,54 лв.
- Извършени разходи през 2025 г. – 26962,17 лв.
- Върнат неизразходван аванс – 6747,37 лв.

2. Проект „Надграждане на практическите умения на магистрати за работа с финансови и икономически данни и счетоводни документи“, договор рег. № РД-15-24/16.07.2025 г с финансовата подкрепа на фондация „Америка за България“.

- Получено авансово плащане – 30000,00 лв.
- Получено второ авансово плащане – 24720,00 лв.
- Извършени разходи през 2025 г. – 31202,07 лв.

Проекти с външно финансиране са:

3. Проект НФМ „Превенция и противодействие на насилието срещу жени и домашното насилие“, рег. № BGJUSTICE-4.001-0002 (рег.№ 93-00-50) от 12.02.2020 г.

- На 01.01.2025 г. наличен аванс в размер на 20185,72 лв. Проектът е приключил. Върнат аванс през 2025 г.

4. Проект НФМ „Съвременна учебна среда за съдии, прокурори, следователи и други представители на професионалната общност“, рег. № BGJUSTICE-2.001-0001 (рег.№ 93-00-94) от 07.04.2020 г.

- На 01.01.2025 г. наличен аванс 6889,56 лв. Проектът е приключил. Върнат аванс през 2025 г.

5. Проект НФМ „Съдии под натиск в Европа“, финансиран от Фонда за двустранни отношения на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021г., договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № 93-00-21 от 12.03.2024 г.

- Проектът е приключил.

– Получено окончателно плащане в размер на – 43282,90 лв.

6. Проект: „Инициатива за развитие на лидерски умения в съдебната система и обучение на професионалисти в съдебната система“, финансиран от Фонда за двустранни отношения на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021г., договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-93 от 20.09.2024 г.

- На 01.01.2025 г. наличен аванс – 36349,62 лв.
- Извършени разходи през 2025 г. – 62320, 41 лв.
- Получено окончателно плащане – 25970,79 лв.

7. Проект: „Насърчаване на културата на самообучение на професионалистите в съдебната система“, финансиран от Фонда за двустранни отношения на Програма „Правосъдие“ на Норвежкия финансов механизъм 2014-2021г., договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с рег. № 93-00-98 от 30.09.2024 г.

- На 01.01.2025 г. наличен аванс 99291,36 лв.
- Извършени разходи през 2025 г. – 227597,58 лв.
- Получено окончателно плащане – 128306,22 лв.

8. Проект „CiviLink: Свързване на границите чрез съдебно обучение по e-CODEX“, проектен номер 101189956, финансиран по програма „Правосъдие“ на Европейската комисия. Проектът се изпълнява от Националния институт на магистратурата, Румъния, като бенефициент, с партньор Националния институт на правосъдието (НИП) и партньорски школи за съдебно обучение от страни членки на ЕС.

- Получено авансово плащане – 23433,09 лв.
- Извършени разходи през 2025 г. – 5666,48 лв.

Подробна информация относно финансовите параметри на дейността на Националния институт на правосъдието през годината е налична в Годишния финансов отчет за изпълнението на бюджета и финансирането по проекти на Националния институт на правосъдието за 2025г.